Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение Муслюмовский лицей Муслюмовского муниципального района Республики Татарстан

Рассмотрено на заседании ШМО протокол № 1 от 28.08.2019 г. Руководитель ШМО _______ / А.Ф.Касимова Подпись Ф.И.О	Согласовано Заместитель директора от 29.08. 2019 г _______ / Ч.Т.Ахметшина Подпись Ф.И.О	Принято Педагогическим советом протокол № 1 от 29.08. 2019 г.	Утверждаю Директор МБОУ Муслюмовский лицей _______ / Л.Я.Хабибуллина Подпись Ф.И.О Приказ № 112 от 29.08.2019 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

по предмету «Литературное чтение на родном (татарском) языке»

на уровень начального общего образования

Срок реализации 4 года

Годы реализации 2019-2023 гг

Разработчики: ШМО учителей начальных классов

Программа работы по литературному чтению на родном языке (на татарском языке) начальные классы (1 - 4кл.) на основании следующих документов :

- Положение о создании и утверждении рабочих программ Муслюмовского лицея;
- Учебный план Муслюмовского лицея, график обучения по календарю;

Рабочая программа реализуется перспективным УМК начальной школы.

Алифба 1 класс, И. Х. Мияссарова, Ф. Ш. Гарифуллина, Р. Р. Шамсутдинова. Казань, издательство "Магариф-Время", 2016 г.

Литературное чтение 1 класс Сафиуллина Г. М., Гарифуллина М. Я., Мухаметзянова А. Г. Ф. Ф. Хасанова г. Казань, издательство “Магариф-Время”, 2016 г

Литературное чтение 2 класс, Г. М. Сафиуллина, М. Я. Гарифуллина, Э. Г. Мухаметзянова, Ф. Ф. Хасанова, Казанское издательство “Магариф – Время”, 2011 год

Литературное чтение 3 класс Г. М. Сафиуллина, Ф. Ф. Хасанова, А. Г. Мухаметзянова, Казань, издательство “Магариф – Время”, 2013 г.

Литературное чтение 4 класс Г. М. Сафиуллина, Ф. Ф. Хасанова, А. Г. Мухаметзянова, Казань, издательство “Магариф – Время”, 2013 г.

Туган телдә(татар телендә) әдәби уку- укыту фәне буенча эш программасы башлангыч сыйныфлар (1-4кл.) түбәндәге докуметларга нигезләнде:

- МБГБУ Мөслим лицееның “Эш программаларын төзү һәм раслау турында нигезләмә”се;
- МБГБУ Мөслим лицееның уку планы, календар уку графигы;

Эш программасы перспектив башлангыч мәктәпУМКсы белән реализацияләнә.

Әлифба 1 сыйныф, И.Х.Мияссарова, Ф.Ш. Гарифуллина, Р.Р. Шәмсетдинова. Казан, “Мәгариф – Вакыт” нәшрияты, 2016 ел.

Әдәби уку 1 сыйныф Г.М.Сафиуллина, М.Я.Гарифуллина, Ә.Г.Мөхәммштҗанова. Ф.Ф.Хәсәнова Казан, “Мәгариф – Вакыт” нәшрияты, 2016 ел

Әдәби уку 2 сыйныф, Г.М.Сафиуллина, М.Я. Гарифуллина, Э.Г.Мөхәммәтҗанова, Ф.Ф. Хәсәнова, Казан “Мәгариф – Вакыт” нәшрияты, 2011 ел

Әдәби уку 3сыйныф, Г.М.Сафиуллина, Ф.Ф. Хәсәнова, Ә.Г.Мөхәммәтҗанова, Казан, “Мәгариф – Вакыт” нәшрияты, 2013 ел.

Әдәби уку 4 сыйныф, Г.М.Сафиуллина, Ф.Ф. Хәсәнова, Ә.Г.Мөхәммәтҗанова, Казан, “Мәгариф – Вакыт” нәшрияты, 2013 ел.

Ожидаемые результаты формирования универсальных учебных действий при окончании 1 класса
1 нче сыйныфны тәмамлаганда универсаль укыту гамәлләре формалаштыруда көтелгән нәтиҗәләр

Предметные результаты Предмет нәтиҗәләре		**Метапредметные результаты** Метапредмет нәтиҗәләре	**Личные результаты** Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр
Обучающийся научится Укучы өйрәнәчәк	**Обучающийся получит возможность научиться:** Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа		
В разделе “Виды речи, читательская деятельность” обучается учащийся: *-читая вслух, бегая индивидуальным темпом, не отрываясь от стихов;* *-уметь понимать содержание услышанного или прочитанного в классе короткого произведения, говорить его основной смысл;* *-прочитав маркированную часть текста, понять содержание;* *-читать наизусть 3-4 произведения разных авторов;* **«Сөйләм төрләре, укучы эшчәнлеге» бүлегендәукучы өйрәнә:** - кычкырып укыганда, индивидуаль темп белән йөгерек, иҗекләрне өзми сүзләп укырга; - ишеткән яисә сыйныфта укыган кыска әсәрнең эчтәлеген аңларга, төп мәгънәсен әйтә белергә;	*-найти нужное произведение на странице «содержание» учебника;* *-уметь составлять вопросы по прочитанному произведению, рассказывать содержание и отвечать на вопросы, используя текст;* *-отличить сюжетно-композиционные особенности сказок (от эпатажных сказок);* *-уметь чувствовать разнообразие в малых фольклорных произведениях (рассказ-сказка, колыбельные песни-поговорки);* *-умение практически изучать произведения малого фольклорного жанра (загадки ,подсчеты,*	***В сфере общеобразовательной деятельностиобучающийся получит возможность научиться:*** *-легко ориентироваться в учебнике, точно знать условные обозначения учебника, находить отдельные части текста, строки, слова, работать с разделом, представленным в конце учебника, находить нужную иллюстрацию;* *-уметь работать на уроке не менее чем с двумя источниками (учебник и самостоятельная трудовая книжка);* **Гомуми танып белү эшчәнлеге өлкәсендә укучы өйрәнә:** - дәреслектә җиңел ориентлашырга, дәреслекнең шартлы билгеләрен төгәл белергә, тексттагы аерым өлешләрне, юлларны, сүзләрне табарга,	***Формируется у обучающихся:*** *-понимание учащимся своей новой социальной роли;* *-отличить учебную деятельность от игровой деятельности;* *-позитивное отношение к образовательной организации и учебной деятельности;* *-понять, что ты один из членов классного коллектива;* **Укучыларда формалаша:** - укучының үзенең яңа социаль ролен аңлавы; - уку эшчәнлеген уен эшчәнлегеннән аеру; - белем бирү оешмасына һәм уку эшчәнлегенә уңай караштa булу; - үзеңне класс коллективының бер әгъзасы икәнне аңлау. ***У обучающегося есть возможность для формирования:*** *-предварительные навыки для*

- текстның маркирланган өлешен эчтән укып, эчтәлеген аңларга; - төрле авторның 3—4 әсәрен яттан укырга. ***В разделе «Литературная пропедевтика»:*** -*уметь отличать прозу от поэтических произведений;* -*умение различать малые жанры фольклора (загадки, подсчеты, ускорители, поговорки, выдумки) ;* -*уметь находить в литературном тексте повторения, виды предложений, знаки препинания, ритмы и рифмы;* **«Әдәби пропедевтика» бүлегендә укучы өйрәнә:** - проза әсәрләрен шигъри әсәрләрдән аера белергә; - фольклорның кече жанрларын (табышмак, санамыш, тизәйткеч, әйтеш, уйдырмалар) аера белергә; - әдәби текстта кабатлаулар, җөмлә төрләрен, тыныш билгеләрен, ритм һәм рифмаларны таба белергә. ***В разделе «Творческая деятельность учащихся»:*** -*уметь правильно интонировать при чтении текста, выбирать темп чтения, читать с паузами;* -*читать литературные произведения, основываясь на маркировке в текстовом поле*	*ускорители, высказывания, выдумки), передавать их с помощью мимики, движений;* -*В разделе “Музейный дом " (выставка художника Фариды Ризаевой) найти иллюстрации, определить, какой текст соответствует учебнику, определить, насколько текст соответствует иллюстрации.* - дәреслекнең «Эчтәлек» битендә кирәкле әсәрне таба белергә; - укылган әсәр буенча сораулар төзи, эчтәлеген сөйли һәм тексттан файдаланып сорауларга җавап бирә белергә; - әкиятләрнең сюжет-композиция үзенчәлекләрен аерырга (чылбыр әкиятләрне аптыраткыч әкиятләрдән); - кече фольклор әсәрләрендә төрлелекне тоемлый белергә (хикәя-әкият, бишек җырлары-әйтешләр); - кече фольклор жанры әсәрләрен практик өйрәнергә (табышмак, санамыш, тизәйткеч, әйтешләр,	дәреслек ахырында бирелгән бүлек белән эшли, кирәкле иллюстрацияне таба белергә; - дәрестә кимендә ике чыганак (дәреслек һәм мөстәкыйль эш дәфтәре) белән эшли белергә. **В области коммуникативных учебных действийобучающийся получит возможность научиться:** -работать со своим партнером, поручать дела себе и товарищу, выполнять порученное ему дело, отдавать себя, интересоваться результатом работы товарища; -читать в виде цепочки (с использованием условных обозначений в текстовом поле); -сравнивать произведения, делать выводы; **Коммуникатив эшчәнлек өлкәсендә укучы өйрәнә:** - партадашы белән эшли, эшләрне үзенә һәм иптәшенә куша, үзенә тапшырылган эшне башкара, үзбәя бирә, иптәше эшләгән эшнең нәтиҗәсе белән кызыксына белергә; - чылбыр рәвешендә укырга (текст кырындагы шартлы билгеләрне кулланып); - әсәрләрне чагыштырып, нәтиҗә ясарга.	*взаимодействия в учебном процессе и различных ситуациях;* -*оценивание своих действий и действий одноклассников;* -*общее представление о предмете родного (татарского) языка;* -*чувствовать себя гражданином России;* **Укучыда формалашу өчен мөмкинчелек бар:** - уку процессында һәм төрле ситуацияләрдә хезмәттәшлек итү өчен беренчел күнекмәләр; - үз гамәлләрен һәм сыйныфташларының гамәлләрен үрнәк нигезендә бәяләү; - туган тел (татар теле) предметы турында гомуми күзаллау; - үзен Россия гражданы итеп хис итү.

(цветные полоски), разбиваться на роли и читать в виде цепочки; *-найти текст, соответствующий иллюстрации к произведению;* **«Укучыларның иҗади эшчәнлеге» бүлегендә укучы өйрәнә:** - текстны укыганда дөрес интонация, уку темпын сайлап, паузалар белән укый белергә; - әдәби әсәрләрне укыганда, текст кырындагы маркировкага нигезләнеп (төсле полоскалар), рольләргә бүленеп, чылбыр рәвешендә укый белергә; - әсәргә ясалган иллюстрациягә туры килгән өлешне тексттан таба белергә.	уйдырмалар), аларны мимика, хәрәкәтләр белән бирә белергә; - «Музей йорты» бүлегендә (рәссам Фәридә Ризаева күргәзмәсе), иллюстрацияләрне табып, дәреслекнең кайсы текстына туры килүен ачыкларга, текстның иллюстрация белән ни дәрәҗәдә туры килүен билгеләргә.	***В области контроля и самоконтроля обучающийсяполучит возможность научиться:*** *-различное восприятие ответа на вопросы;* *-работая над текстом, находить ответы, отмечать правильный ответ, аргументировать свое мнение;* **Уку эшчәнлеген бәяләү, үзбәя өлкәсендә укучы өйрәнергә мөмкинлек ала:** - сорауларга җавапны төрлечә биреп булуын аңларга; - текст өстендә эшләп, җавапларны табарга, дөрес җавапны билгеләп, фикерен дәлилләргә.	

Ожидаемые результаты формирования универсальных учебных действий при окончании 2 класса
2 нче сыйныфны тәмамлаганда универсаль укыту гамәлләре формалаштыруда көтелгән нәтиҗәләр

Предметные результаты Предмет нәтиҗәләре		**Метапредметные результаты** Метапредмет нәтиҗәләре	**Личные результаты** Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр
Обучающийся научится Укучы өйрәнәчәк	**Обучающийся получит возможность научиться:** Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа		
В разделе «Виды речи, читательская деятельность»: *- правильно произносить слова, увеличивать скорость чтения;* *- при первом знакомстве с текстом читать изнутри, искать слова поддержки, знакомиться с нужным отрывком,* *- составить короткие монологи, дать исчерпывающие ответы на вопросы учителя;* *-уметь слушать учителя, одноклассников, не повторять товарищей при ответе на вопросы, четко высказывать свое мнение;* *- назвать 2-3 татарских, 1-2 русских классических писателя;* *- 2-3 современных писателя или поэта, ознакомившихся с учебником, рассказать содержание произведения;* *- уметь рассказывать о своем любимом авторе, о его произведениях;*	*- понять текст, прочитанный учителем, высказать свое мнение;* *- написать письмо в школьный клуб " таинственный ключ;* *- высказать свое мнение по прочитанному произведению;* *- читать наизусть 6-8 стихотворений разных авторов;* *- поиск нужного произведения на странице «содержание» при выборе книг из библиотеки;* *- изучая тему, найти похожие тексты, произведения одного и того же автора из второго раздела учебника;* *- предоставить выписку из прочитанного текста и ответить на вопросы.*	***В сфере общеобразовательной деятельностиобучающийся получит возможность научиться:*** *- работать со словарями, искать нужное слово, выяснять смысл;* *- ориентироваться в учебнике, уметь работать с страницей «содержание» при поиске текста;* *- уметь работать с несколькими различными источниками информации (учебники, самостоятельные рабочие тетради, словари, иллюстрации).* **Гомуми танып белү эшчәнлеге өлкәсендә укучы өйрәнә:** -сүзлекләр белән эш итеп, кирәкле сүзне эзләп табарга, мәгънәсен ачыкларга; -дәреслектә ориентлашырга,	***Формируется у обучающихся:*** *- позитивное отношение к изучению татарского языка как предмета;* *- признание богатства, красоты татарского языка, чувство;* *- ориентация на оценку результатов учебной деятельности учителя;* *- умение совмещать учебную деятельность;* *- признание успехов и неудач в учебной деятельности;* *- чувство моральной ответственности за свои поступки;* *- воспитанный, отзывчивый, неравнодушный к пожеланиям и поступкам людей;* *- создание чувства гордости за свой народ, за свою Родину.* **Укучыларда формалаша:** -татар телен предмет буларак өйрәнүгә уңай мөнәсәбәт; -татар теленең байлыгын,

- *определить тему, основной смысл предоставленного текста (с помощью учителя);* - *рассмотреть значения непонятных слов из "толкового словаря";* - *дать характеристику героям произведения.* **«Сөйләм төрләре, укучы эшчәнлеге» бүлегендә** -сүзләрне укыганда төгәл, дөрес әйтеп укырга, уку тизлеген арттыра барырга; -текст белән беренчел танышканда эчтән укырга, терәк сүзләрне эзләп табып, кирәкле өзек белән танышырга, -үз фикерен белдерү өчен, кыска монологлар төзергә, укытучы сорауларына тулы җавап бирергә; -укытучыны, сыйныфташларын тыңларга, сорауларга җавап биргәндә иптәшләрен кабатламаска, үз фикерләрен төгәл әйтә белергә; -2—3 татар, 1—2 рус классик язучысының исемен әйтергә; -дәреслектә танышкан 2—3 хәзерге заман язучысы яки шагыйрен, алар язган әсәрне әйтергә, эчтәлеген сөйләргә; -үзенең яраткан авторы турында, аның әсәрләре турында сөйли	-укытучы укыган текстны аңлап, үз фикерен белдерергә; -«Серле ачкыч» мәктәп клубына хат язарга; -укыган әсәргә үз фикерен белдерергә; -төрле авторның 6—8 шигырен яттан укый алырга; -китапханәдән китаплар сайлаганда, кирәкле әсәрне «Эчтәлек» битеннән эзли белергә; -теманы өйрәнгәндә, охшаш текстларны, бер үк автор әсәрләрен дәреслекнең икенче кисәгеннән эзләп таба алырга; -укылган тексттан өземтәләр китереп, сорауларга җавап бирергә.	текстны эзләгәндә «Эчтәлек» бите белән эшли белергә; -берничә төрле информация чыганагы белән эшли белергә (дәреслек, мөстәкыйль эш дәфтәре, сүзлекләр, иллюстрацияләр). ***В области коммуникативных учебных действийобучающийся получит возможность научиться:*** - *уметь работать со своим партнером, делиться с каждым делом, проверять свою деятельность, работу своего товарища;* - *действовать в цепочке;* - *при наличии двух разных взглядов прийти к единому мнению;* - *уметь находить мнения героев произведений.* **Коммуникатив уку гамәлләре өлкәсендә укучы өйрәнә:** -партадашы белән эшли белергә, һәркемгә эш бүлешергә, үз эшчәнлеген, иптәшенең башкарган эшен тикшерергә; -чылбыр рәвешендә эш итәргә; -ике төрле караш булганда,	матурлыгын тану, тою; -укытучының уку эшчәнлеге нәтиҗәләре бәясенә ориентлашу; -уку эшчәнлегенә үзбәя куя белү; -уку эшчәнлегендәге уңышларын һәм уңышсызлыкларын тану; -үз гамәлләре өчен әхлакый җаваплылык тою; -тәрбияле, ярдәмчел, кешеләрнең теләкләренә, йомышларына битараф булмау; -үз халкың, үз туган илең өчен горурлык хисләре булдыру. ***У обучающегося есть возможность для формирования:*** - *ориентация на результаты учебной деятельности и действия одноклассников;* *интерес к изучению языка;* - *необходимость говорить правильно и художественно на татарском языке;* - *понимать гражданское единство, чувствовать себя гражданином России.* **Укучыда формалашу өчен мөмкинчелек бар:** -уку эшчәнлеге нәтиҗәләренә һәм сыйныфташларыңның гамәлләренә ориентлашу; телне өйрәнүгә кызыксыну; -татар телендә дөрес һәм

белергә; -бирелгән текстның темасын, төп мәгънәсен ачыкларга (укытучы ярдәме белән); -аңлашылмаган сүзләрнең мәгънәләрен «Аңлатмалы сүзлек »-тән карарга; -әсәр геройларына характеристика бирергә. ***В разделе «Литературная пропедевтика»:*** *- отличить волшебные сказки от сказок о животных;* *- выявить самобытность волшебных сказок;* *- разделить сказку и рассказ;* *- найти в произведении изобразительные средства (сравнения, противопоставления, повторения, оживление и др.).* **«Әдәби пропедевтика» бүлегендә***:* -тылсымлы әкиятләрне хайваннар турындагы әкиятләрдән аерырга; -тылсымлы әкиятләрнең үзенчәлеген ачыкларга; -әкият һәм хикәяне аерырга; -әсәрдә сурәтләү чараларын табарга (чагыштырулар, капма-каршылык, кабатлаулар, җанландыру һ.б.). ***В разделе «Творческая деятельность учащихся»:***	*-выявить в произведениях автора отражение фольклорных элементов, особенности сюжетно-композиционных сказок;* *- определить гибкость границ между литературными произведениями и фольклором (сказочно-сказочные элементы, отражение элементов сказки о животных в волшебной сказке); познать природу глазами поэта.* -автор әсәрләрендә фольклор элементларының чагылышын, әкиятләрнең сюжет-композиция үзенчәлекләрен ачыкларга; -әдәби әсәрләр һәм фольклор арасындагы чикнең сыгылма-лылыгын билгеләргә (хикәядә — әкият элементлары, тылсымлы әкияттә хайваннар турындагы әкият элементлары чагылышы);	бер фикергә килә белергә; -әсәр геройларының фикерләрен таба белергә. ***В области контроля и самоконтроля обучающийся получит возможность научиться:*** *- принести выписку из текста для подтверждения высказанного мнения;* *- определить, на что опираются разные мнения.* **Контроль һәм үзконтроль өлкәсендә укучылар өйрәнергә мөмкинлек ала:** -әйтелгән фикерне раслау өчен, тексттан өземтәләр китерергә; -төрле фикерләрнең нәрсәгә таянуын ачыкларга.	сәнгатьле сөйләү ихтыяҗы булу; -гражданлык бердәйлеген, үзен Россия гражданы итеп тоюны аңлау.

- *понимать содержание прочитанного, выбирать интонацию, темп чтения, читать паузами;* - *литературный текст, правильно разделенный на роли с маркировкой на странице учебника, читать в виде цепочки;* - *прочитать текст программы с пониманием и рассказать содержание.* **«Укучыларның иҗади эшчәнлеге» бүлегендә** -укылганның эчтәлеген аңлап, интонация, уку темпын сайларга, паузалар белән укырга; -әдәби текстны, дәреслек битендәге маркировка белән дөрес итеп рольләргә бүлеп, чылбыр рәвешендә укырга; -программада каралган текстларны аңлап укырга һәм эчтәлеген сөйләргә.	табигатьне шагыйрь күзлегеннән карап танып белергә. - *художественно читать произведения поэзии и прозы, выразить свое отношение к тексту;* -*смотреть иллюстрации, представленные в учебнике, картины в «Доме музея», сравнить с литературными текстами, найти общие и отличительные черты;* - *составлять устную речь о литературных и художественных произведениях.* - шигъри һәм проза әсәрләрен сәнгатьле укып, текстка карата үз мөнәсәбәтен белдерергә; –дәреслектә бирелгән иллюстрацияләрне, «Музей йорты»н-дагы картиналарны карап, әдәби текстлар белән чагыштырып, уртак һәм аермалы якларын табарга; әдәби һәм сәнгать әсәрләре турында телдән сөйләм төзергә.		

Ожидаемые результаты формирования универсальных учебных действий при окончании 3 класса

3 нче сыйныфны тәмамлаганда универсаль укыту гамәлләре формалаштыруда көтелгән нәтиҗәләр

Предметные результаты Предмет нәтиҗәләре	**Метапредметные результаты** Метапредмет нәтиҗәләре	**Личностные результаты** Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр

Обучающийся научится Укучы өйрәнәчәк	**Обучающийся получит возможность научиться** Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа		
В разделе «Виды речи, читательская деятельность» *- правильно читать слова, повышать скорость чтения;* *-при первом знакомстве с текстом читать про себя, искать слова поддержки, знакомиться с нужным отрывком, выбирать отрывок;* *- продолжить работу со школьным клубом " Секретный ключ», правильно оценить полученные письма;* *- уметь слушать учителя, одноклассников, при ответе на вопросы не повторять товарищей, четко высказывать свое мнение;* *- рассказать наизусть 6-8 произведений разных авторов или отрывки из них;* *-рассказать, к какому писателю или поэту принадлежит знакомое в учебнике произведение, назвать и другие произведения этих писателей и поэтов, пересказать*	*-самостоятельно составлять тематические, жанровые сборники;* *- самостоятельно выбирать книги для чтения, определять содержание по элементам книги;* *- самостоятельно читать выбранные книги;* *- самостоятельно обращаться со словарями*	***В сфере общеобразовательной деятельностиобучающийся получит возможность научиться:*** *- свободно обращаться со словарями, искать нужное слово, находить смысл;* *- ориентироваться в учебнике, хорошо знать условные обозначения, уметь работать со страницей «содержание» при поиске текста, находить фрагменты выделенного цвета текста, обращаться со специально установленной информацией;* *- работать над текстом, определять тему и основной смысл;* *- уметь работать с несколькими различными источниками информации (учебники и самостоятельные рабочие тетради, учебники и словари, иллюстрации и картины, другие*	***Формируется у обучающихся:*** *- понимание того, что язык является средством общения, познанием окружающего мира, самореализации;* *- понять, к какой нации и народу ты относишься;* *- понимание своего вклада в изучение и сохранение татарского языка;* *- позитивное отношение к истории и культуре других народов;* *- понимание причины успеха в учебе;* *- радоваться и переживать успехам одноклассников, быть готовыми к совместной творческой деятельности.* **Укучыларда формалаша:** -телнең төп аралашу, әйләнә-тирәне танып белү, үзеңне тәгъбир итү чарасы булганын аңлау; -үзеңнең кайсы милләткә һәм халыкка караганңны аңлау;

содержание; *- уметь рассказывать о своем любимом авторе, его произведениях;* *- определить тему, основной смысл предоставленного текста, определить отношение автора к своему герою;* *- рассмотреть значения непонятных слов из "толкового словаря";* *- дать характеристику героям произведения.* **«Сөйләм төрләре, укучы эшчәнлеге» бүлегендә** - сүзләрне укыганда төгәл, дөрес әйтеп укырга, уку тизлеген арттыра барырга; -текст белән беренчел танышканда эчтән укырга, терәк сүзләрне эзләп табып, кирәкле өзек белән танышырга, өзекне сайлап укырга; -«Серле ачкыч» мәктәп клубы белән эшчәнлекне дәвам итәргә, алынган хатларны укып дөрес бәяләргә; -укытучыны, сыйныфташларын тыңларга, сорауларга җавап биргәндә иптәшләрен кабатламаска, үз фикерләрен	-мөстәкыйль рәвештә тематик, жанрлар буенча җыентыклар төзергә; -уку өчен мөстәкыйль рәвештә китаплар сайлап, китап элементлары буенча эчтәлекне ачыкларга; -сайлап алынган китапларны мөстәкыйль укырга; сүзлекләр белән мөстәкыйль эш итәргә	*учебники в комплекте (окружающий мир), книги из библиотеки, Интернет материалы).* *- алгоритму построения сборников: монографический, тематический (без использования терминов).* **Гомуми танып белү эшчәнлеге өлкәсендә укучы өйрәнә:** -сүзлекләр белән иркен эш итәргә, кирәкле сүзне эзләп табарга, мәгънәсен ачыкларга; -дәреслектә ориентлашырга, шартлы билгеләрне яхшы белергә, текстны эзләгәндә «Эчтәлек» бите белән эшли белергә, төс белән аерылган текст фрагментларын табарга, махсус билгеләнгән информацияләр белән эш итәргә; -текст өстендә эшләргә, тема һәм төп мәгънәне ачыкларга; -берничә төрле информация чыганаклары белән эшли белергә (дәреслек һәм мөстәкыйль эш дәфтәре, дәреслек һәм сүзлекләр, иллюстрацияләр һәм картиналар, комплектта булган башка дәреслекләр (әйләнә-тирә дөнья), китапханәдән алынган китаплар, Интернет материаллары).	-татар телен өйрәнүдә һәм саклауда үз өлешеңне аңлау; -башка халыкларның тарихына һәм мәдәниятына уңай караш; -укудагы уңышларга ирешүнең сәбәбен аңлау; -сыйныфташлары уңышына шатлану һәм борчылу, бердәм иҗади эшчәнлеккә әзер булу. ***У обучающегося есть возможность для формирования:*** *- почувствовать себя гражданином России;* *- понимание единства языкового и культурного пространства в России;* *- осознание важности применения в жизни требований чнравственных и моральных правил.* **Укучыда формалашу өчен мөмкинчелек бар:** -Россия гражданы итеп үзен хис итү; -Россиядә тел һәм мәдәният киңлегенең бердәмлеген аңлау; -әхлакый һәм мораль кагыйдәләрнең таләпләрен тормышта куллануда әһәмиятен аңлау.

төгәл әйтә белергә; -төрле авторның 6—8 әсәрен яки алардан өзекне яттан сөйләргә; -дәреслектә танышкан әсәрнең кайсы язучыныкы яки шагыйрьнеке икәнен, алар язган башка әсәрләрне дә әйтергә, эчтәлеген сөйләргә; -үзе яраткан автор, аның әсәрләре турында сөйли белергә; -бирелгән текстның темасын, төп мәгънәсен ачыкларга, авторның үз героена мөнәсәбәтен билгеләргә; -аңлашылмаган сүзләрнең мәгънәләрен «Аңлатмалы сүзлек»-тән карарга; -әсәр геройларына характеристика бирергә. ***В разделе «Литературная пропедевтика»*** *- различать волшебные, сказки о животных, басни, бытовые сказки;* *- выявить самобытность быта и волшебных сказок;* *- разделить сказку и рассказ;* *-найти в произведении изобразительные средства (сравнения, противопоставления,*	*-размышлять о происхождении сказок о животных;* *- выяснять, есть ли сюжет в сказках разных народов.*	Укучы өйрәнергә мөмкинлек ала: -җыентыкларның төзелеш алгоритмын: монографик, тематик (терминнар кулланылмыйча гына). ***В области коммуникативных учебных действийобучающийся получит возможность научиться:*** *- уметь работать с партнером в малых и больших группах, делиться с каждым делом, проверять свою деятельность, работу товарища;* *- при наличии двух разных взглядов прийти к единому мнению;* *-уметь находить мнения героев произведений, высказывать свое мнение и прийти к общему выводу с другими мыслями.* **Коммуникатив уку гамәлләре өлкәсендә укучы өйрәнә:** -партадашы белән кечкенә һәм зур төркемнәрдә эшли белергә, һәркемгә эш бүлешергә, үз эшчәнлеген, иптәшенең башкарган эшен тикшерергә; -ике төрле караш булганда, бер фикергә килә белергә; -әсәр геройларының фикерләрен таба белергә, үз фикерен әйтергә	

повторения, метафоры и др.). **«Әдәби пропедевтика» бүлегендә** -тылсымлы, хайваннар турындагы әкиятләрне, мәсәлләрне, тормыш-көнкүреш әкиятләрен аерырга; -тормыш-көнкүреш һәм тылсымлы әкиятләрнең үзенчәлеген ачыкларга; -әкият белән хикәяне аерырга; -әсәрдә сурәтләү чараларын табарга (чагыштырулар, капма-каршылык, кабатлаулар, җанландыру **һ.6.).** ***В разделе «Творческая деятельность учащихся»*** *- понимать содержание прочитанного произведения, выбирать интонацию, темп чтения, читать паузами;* *- литературный текст с маркировкой на странице учебника читать в виде цепочки, правильно распределяя роли;* **«Укучыларның иҗади эшчәнлеге» бүлегендә** -укылган әсәрнең эчтәлеген аңларга, интонация, уку темпын сайларга, паузалар белән	-хайваннар турындагы әкиятләрнең кайчан килеп чыгышы турында фикерләргә; -төрле халыклар әкиятләрендә йөремсәк сюжет булуын ачыкларга. *- выразительно читать произведения поэзии и прозы, выразить свое отношение к тексту;* *-смотреть иллюстрации, представленные в учебнике, картины в «Доме музея», сравнить с литературными текстами, найти общие и отличительные черты;* *- составить устную речь о литературных и художественных произведениях.* -шигъри һәм проза әсәрләрен	һәм башка фикерләр белән уртак нәтиҗәгә килергә. ***В области контроля и самоконтроля обучающийся получит возможность научиться:*** *- подтверждать высказанное мнение, необходимо принести выписки из текста, убедиться в достоверности конечного результата.* **Контроль һәм үзконтроль өлкәсендә укучы өйрәнергә мөмкинлек ала**: -әйтелгән фикерне раслау өчен, тексттан өземтәләр китерергә, соңгы нәтиҗәнең дөреслегенә инанырга.	

укырга; -әдәби текстны дәреслек битендәге маркировка белән дөрес итеп рольләргә бүлеп, чылбыр рәвешендә укырга; -әсәрләр буенча инсценировкалар әзерләгәндә катнашырга.	сәнгатьле укып, текстка карата үз мөнәсәбәтен белдерергә; -дәреслектә бирелгән иллюстрацияләрне, «Музей йорты »н-дагы картиналарны карап, әдәби текстлар белән чагыштырып, уртак һәм аермалы якларын табарга; -әдәби һәм сәнгать әсәрләре турында телдән сөйләм төзергә.		

Ожидаемые результаты формирования универсальных учебных действий при окончании 4 класса

4 нче сыйныфны тәмамлаганда универсаль укыту гамәлләре формалаштыруда көтелгән нәтиҗәләр

Предметные результаты Предмет нәтиҗәләре		**Метапредметные результаты** Метапредмет нәтиҗәләре	**Личностные результаты** Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр
Обучающийся научится Укучы өйрәнәчәк	**Обучающийся получит возможность научиться** Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа		
В разделе «Виды речи, читательская деятельность" выпускник учится: *- использовать различные формы обучения: читать изнутри, вслух, выбирать, выделять роли;* *-при первичном ознакомлении с текстом читать изнутри, искать опорные слова, знакомиться с нужным отрывком, читать отрывок, определять тему и основной смысл текста,*	*- ознакомиться с творческими биографиями писателей.* *- художественно прочитать произведения поэзии и прозы, выразить свое отношение к тексту;* *- составить с товарищами рассказ о литературных, художественных, музыкальных произведениях, иллюстрациях,*	***В сфере общеобразовательной деятельности выпускник получит возможность научиться:*** *- свободно обращаться с текстом, словарями, изложенными в учебнике, находить нужное слово, находить смысл;* *- ориентироваться в учебнике, хорошо знать условные*	***У выпускника есть возможность для формирования:*** *- создание основ гордости за свой народ, за свою страну и понимание единства России;* *- понимание того, что язык является основой формирования национального самосознания;* *- понимание значения татарского языка как государственного и языка общения;* *- положительное отношение к*

составлять план, разбивая произведение на смысловые части, кратко и полно рассказывать содержание произведения; *- продолжить работу со школьным клубом " таинственный ключ», правильно оценить полученные письма и написать ответное письмо; - уметь слушать учителя, одноклассников, при ответе на вопросы не повторять товарищей, четко высказывать свое мнение;* *- рассказать наизусть произведения или отрывки из них разных авторов, спокойно принять поправки учителя или товарищей;* *- рассказать, к какому писателю или поэту принадлежит знакомое в учебнике произведение, какие произведения они пишут, рассказать содержание;* *- дети могут рассказать о 2-3 газете или журнале;* *- определить тему, основной смысл предоставленного текста, объяснить отношение автора к своему герою;* *- составлять сборники по тематике, монографии и различным жанрам, писать аннотации к произведению;* *- дать характеристику героям произведения;*	*представленных в учебнике;* *- составить устную и письменную речь о литературных и художественных произведениях.*	*обозначения, уметь работать со страницей «содержание» при поиске текста, находить фрагменты выделенного цвета текста, обращаться со специально установленной информацией;* *- работать над текстом, выяснять тему и основной смысл, работать с периодической печатью;* *- уметь работать с несколькими различными источниками информации (учебники и самостоятельные рабочие тетради, учебники и словари, иллюстрации и картины, другие учебники в комплекте (окружающий мир), книги из библиотеки, Интернет материалы).* **Гомуми танып белү эшчәнлеге өлкәсендә укучы өйрәнә:** -дәреслектә бирелгән текст, сүзлекләр белән иркен эш итәргә, кирәкле сүзне эзләп табарга, мәгънәсен ачыкларга; -дәреслектә ориентлашырга, шартлы билгеләрне яхшы белергә, текстны эзләгәндә «Эчтәлек» бите белән эшли белергә, төс белән аерылган текст фрагментларын табарга, махсус билгеләнгән	*общеобразовательной организации через деятельность организации образовательного процесса;* *- понимание и оценка соответствия своих действий требованиям правил этики;* *- осознание и взаимопонимание своих возможностей, своих одноклассников.* **Укучыларда формалаша:** -үз халкың, үз илең өчен горурлык хисләре һәм Россия бердәйлеген аңлау нигезләре булдыру; -телнең милли үзаң формалаштыруның нигезе булып торуын аңлау; -татар телен дәүләт һәм аралашу теле буларак әһәмиятен аңлау; -белем бирү процессын оештыру эшчәнлеге аша гомуми белем бирү оешмасына уңай мөнәсәбәт; -үз гамәлләреңнең әдәп-әхлак кагыйдәләре таләпләренә туры килгәнен аңлау һәм бәяләү; -үзеңнең , сыйныфташларыңның танып-белү мөмкинчелекләрен аңлау һәм үзара аңлашып, ярдәмләшеп яшәү. ***У выпускника есть возможность для формирования:*** *- представление татарского языка как явления национализма; - правильное отношение к устной и письменной речи, понимание как показатель общей культуры и гражданской позиции;* *- осознание важности содержания в*

- *собирать информацию из различных источников;* - *найти в библиотеке книгу, предложенную учителем.* **«Сөйләм төрләре, укучы эшчәнлеге» бүлегендә** **укучы өйрәнә:** -укуның төрле формаларыннан файдаланырга: эчтән, кычкырып, сайлап, рольләргә бүлеп укырга; -текст белән беренчел танышканда эчтән укып чыгарга, терәк сүзләрне эзләп табып, кирәкле өзек белән танышырга, өзекне сайлап укырга, текстның темасын һәм төп мәгънәсен ачыкларга, әсәрне мәгънәви кисәкләргә бүлеп, план төзергә, әсәрнең эчтәлеген кыскача һәм тулысынча сөйли белергә; -«Серле ачкыч» мәктәп клубы белән эшчәнлекне дәвам итәргә, алынган хатларны укып дөрес бәяләргә һәм җавап хаты язарга; -укытучыны, сыйныфташларын тыңларга, сорауларга җавап биргәндә иптәшләрен кабатламаска, үз фикерләрен төгәл әйтә белергә; -төрле авторларның әсәрләрен яки алардан өзекне яттан сөйләргә, укытучы яки иптәшләренең төзәтүләрен тыныч кабул итәргә; -дәреслектә танышкан әсәрнең	-язучыларның иҗат биографияләре белән танышырга. -шигъри һәм проза әсәрләрен сәнгатьле укып чыгып, текстка карата үз мөнәсәбәтен белдерергә; -дәреслектә бирелгән әдәби, сынлы сәнгать, музыкаль әсәрләр, иллюстрацияләр турында иптәшләре белән сөйләм төзергә; -әдәби һәм сәнгать әсәрләре турында телдән һәм язма сөйләм төзергә.	информация белән эш итәргә; -текст өстендә эшләргә, тема һәм төп мәгънәне ачыкларга, вакытлы матбугат белән эшләргә; -берничә төрле информация чыганаклары белән эшли белергә (дәреслек һәм мөстәкыйль эш дәфтәре, дәреслек һәм сүзлекләр, иллюстрацияләр һәм картиналар, комплектта булган башка дәреслекләр (әйләнә-тирә дөнья), китапханәдән алынган китаплар, Интернет материаллары). ***В области коммуникативных учебных действий выпускник получит возможность научиться:*** - *уметь работать со своим партнером в малых и больших группах, выполнять различные роли при инсценировках;* *-при наличии двух разных взглядов прийти к единому мнению, подкрепить свое мнение отрывками из произведения, внимательно выслушать ответы товарищей;* *-уметь находить мнения героев произведений, высказывать свое мнение и прийти к общему выводу с другими мыслями.* **Коммуникатив уку гамәлләре өлкәсендә укучы, өйрәнә:**	*образовательной организации в результате реальных успехов в жизни;* - *иметь устойчивые стимулы к получению образования;* - *дать указание на самооценку и взаимную оценку.* **Укучыда формалашу мөмкинчелеге бар:** -татар телен миллимәдәният күренеше итеп күзаллау; -телдән һәм язма сөйләмгә дөрес мөнәсәбәт, гомуми культура һәм гражданлык позициясенең күрсәткече икәнен аңлау; -белем бирү оешмасындагы эчтәлекнең тормышта чынбарлыкта ирешеләсе уңышларның нәтиҗәсендә әһәмияте зур икәнен аңлау; -белем алуда тотрыклы кызыксындыру чараларына ия булу ; -үзбәя һәм үзара бәяләүгә үз алдына күрсәтмә бирү.

кайсы язучыныкы яки ша-гыйрьнеке икәнен, алар язган башка әсәрләрне әйтергә, эчтәлеген сөйләргә; -2—3 балалар газетасы яки журналы турында сөйли белергә; -бирелгән текстның темасын, төп мәгънәсен ачыкларга, авторның үз героена мөнәсәбәтен аңлатырга; -тематик, монографик һәм төрле жанрлар буенча җыентыклар төзергә, әсәргә аннотация язарга; -әсәр геройларына характеристика бирергә;. -төрле чыганаклардан мәгълүмат тупларга; -китапханәдә укытучы тәкъдим иткән китапны эзләп табарга. ***В разделе «Литературная пропедевтика»*** *- уметь отличать произведения народного творчества от произведений автора, создавая полное представление о народном творчестве и произведениях автора;* *- найти в произведении изобразительные средства (сравнения, противопоставления, повторения, оживление и др.).* **«Әдәби пропедевтика» бүлегендә укучы өйрәнә:**	*- изучать мифы, их предания в сказках разных народов;* *- определить географические и исторические названия сказок разных народов;*	- партадашы белән кечкенә һәм зур төркемнәрдә эшли белергә, инсценировкалар вакытында төрле рольләрне башкара белергә; -ике төрле караш булганда бер фикергә килә белергә, үз фикерен әсәрдән өзекләр белән ныгытырга, иптәшләре җавапларын игътибар белән тыңларга; -әсәр геройларының фикерләрен таба белергә, үз фикерен әйтергә һәм башка фикерләр белән уртак нәтиҗәгә килергә. Обучающийся в области контроля и самоконтроля получает возможность учиться: -чтобы подтвердить высказанное мнение, нужно принести выписки из текста, убедиться в достоверности конечного результата, уметь дать ответы и оценить ответы товарищей. ***В области контроля и самоконтроля обучающийся получит возможность научиться:*** *- чтобы подтвердить высказанное мнение, нужно принести выписки из текста, убедиться в достоверности конечного результата, уметь дать ответы и оценить ответы товарищей.*	

-халык иҗаты һәм автор әсәрләре турында тулы күзаллау булдырып, халык иҗаты әсәрләрен автор әсәрләреннән аера белергә; -әсәрдә сурәтләү чараларын табарга (чагыштырулар, капма-каршылык, кабатлаулар, җанландыру Һ.б.). ***В разделе «Творческая деятельность учащихся»*** *- понимать содержание прочитанного произведения, выбирать интонацию, темп чтения, читать паузами;* *- литературный текст с маркировкой на странице учебника читать в виде цепочки, правильно распределяя роли;* *- участвовать в подготовке инсценировок по произведениям, сочинять и сам (рассказы, стихи, притчи, статьи и др. б).* **«Укучыларның иҗади эшчәнлеге» бүлегендә** **укучы өйрәнә:** -укылган әсәрнең эчтәлеген аңларга, интонация, уку темпын сайларга, паузалар белән укырга; -әдәби текстны дәреслек битендәге маркировка белән дөрес итеп рольләргә бүлеп, чылбыр рәвешендә укырга; -әсәрләр буенча инсценировкалар әзерләгәндә катнашырга, үзе дә	- мифлар, төрле халыклар экиятләрендә аларның бирелешен өйрәнергә; -төрле халыклар экиятләрендә географик һәм тарихи атамаларның бирелешен ачыкларга;	**Контроль һәм үзконтроль өлкәсендә укучы өйрәнергә мөмкинлек ала:** -әйтелгән фикерне раслау өчен, текстан өземтәләр китерергә, соңгы нәтиҗәнең дөреслегенә инанырга, җавапларга үзбәя бирә белергә һәм иптәшләренең җавапларын бәяләргә.	

иҗат итәргә (хикәя, шигырь, мәсәл, мәкалә һ.б.).			

Содержание программы 1 класса

1 нче сыйныф программасы эчтәлеге

Обучение грамоте делится на два периода: период подготовки к чтению и письменности и период обучения грамоте (основной период); Грамотага өйрәтү ике чорга бүленә: укый - яза белергә әзерләү чоры һәм укый - яза белергә өйрәтү чоры (төп чор).

Грамматическое обучение осуществляется методом аналитико-синтетического звука-буквы, заключающегося в начальном процессе обучения грамоте, тесно связанном чтении и написании; подкрепляется навыками работы над звуками и буквами, слогами и словами, предложениями и связной речью. В то же время интерес к книгам, изданным для малышей, создается самостоятельно. Со временем можно познакомить и с изданными для детей журналами - в этой работе основным методом является привычка слушать внеклассное чтение, рассказывать о содержании произведения в зависимости от рисунков, читать названия книг, журналов, произведений;

Грамотага өйрәтү үзара тыгыз бәйләнгән укый һәм яза белергә өйрәтүнең башлангыч процессыннан гыйбарәт аналитик-синтетик аваз-хәреф методы белән тормышка ашырыла; авазлар Һәм хәрефләр, иҗекләр һәм сүзләр, җөмләләр һәм бәйләнешле сөйләм өстендә эшләү күнегүләре аша ныгытыла. Шул ук вакытта нәниләр өчен басылган китаплар белән кызыксыну да уятыла, мөстәкыйль укырга омтылыш тудырыла. Тора-бара кечкенәләр өчен чыгарылган журналлар белән дә таныштырырга мөмкин- Бу эштә укытучы дәрестән тышукыганны тыңларга гадәтләндерү, рәсемнәргә карап, әсәрэчтәлеген сөйләп күрсәтү, китап, журнал, әсәр исемнәрен уку кебек гамәлләр төп ысул булып тора.

Звук, буквенно-опознавательная единица, изъявительная единица, словообразовательная единица, предложение — информационно — коммуникативная единица (птица летает). Плавает рыба."Истинное чтение и истинное письмо", начатое с чтения предложения и написания предложения.

Аваз,хәреф — тану берәмлеге, иҗек — уку берәмлеге, сүз —аңлау берәмлеге, җөмлә — мәгълүмат-хәбәрлек берәмлеге (*Кош оча. Балык йөзә.)* икәнен гамәли аңлап, «чын уку һәмчын язу»ның җөмлә укудан һәм җөмлә язудан башланганын белеп эшләүләренә ирешелә.

Подготовительный период

Әзерлек чоры

Речь. *Общее представление о том, что люди говорят и пишут. Умение красиво говорить, читать и писать.*

Сөйләм. Кешеләрнең әйтеп Һәм язып сөйләшүләрен гомуми күзаллау. Матур итеп сөйләшә, укый һәм яза белү кирәклеген аңлау.

Предложение и слово. *С помощью графических схем можно разделить речь на предложения, предложения, разобрать слова на предложения и звуки.*

Җөмлә һәм сүз. График схемалар ярдәмендә сөйләмне —җөмләләргә, җөмләне сүзләргә аеру, сүзләрне иҗек һәм авазларга таркату.

Слоги. *Слова, начинающиеся с гласных и согласных ((уң, ил, ант), слогов, начинающиеся с согласных и согласных звуков (чабу, күл-мәк, сирт-мә, шо-мырт). Ударение на словарные звуки (у-мар-таа) или ударение на слова (әә-реек-мәән), разбор слова на слоги и определение количества слогов в слове на согласные звуки.*

Иҗекләр. Сузык аваздан торган һәм сузык аваздан башланган иҗекләр *(уң, ил, ант),* кушылмадан торган һәмкушылма авазлардан башланган иҗекләр *(чабу, күл-мәк, сирт-мә, шо-мырт).* Сузык авазларга басым ясап *(у-мар-таа)* якисуза төшеп *(әә-реек-мәән),* сүзләрне иҗекләргә бүлеп әйтү һәм сүздәге иҗекләр санын сузык авазларга карап билгеләү.

Звуки и буквы. *Создать представление о звуке. Произнося и слыша звонкие и глухие звуки, глухие и глухие. т. е. уметь различать задержку или задержку дыхания (т — а) во рту в зависимости от произношения (а — а), звучания или шепота (з - с). Литературно правильное произношение звуков.*

Авазлар һәм хәрефләр. Аваз турында күзаллау тудыру. Сузык һәм тартык авазларны, калын һәм нечкә сузыкларны, яңгырау һәм саңгырау тартык авазларны әйтеп һәм ишетеп. ягъни конкрет авазны әйткәндә авыз эчендә сулышның тоткарлануы яки тоткарланмавына *(т — а),* калын яки нечкә әйтелүенә *(а — ә),* яңгырап яки пышылдап ишетелүенә *(з - с)* карап аера белү. Авазларны әдәби дөрес әйтү.

Разбор отдельных слов (слов или кавычек)-это разбор слов по схеме-моделям, показывающий количество звуков в словах, их характерные признаки, порядок в слове и показывающий строение слышимого слова в их изъявительном наклонении, т. е. умение видеть изложения и звуки конкретного слова в схеме в словесном порядке.

Аерым (сузык яки тартык) авазны сүздән аерып алу сүзләргә иҗек-аваз анализы ясау (сүзләрдәге авазлар санын, аларның характерлы билгеләрен, сүздәге тәртибен күрсәтә әйтелгән һәм ишетелгән сүзләрне аларның иҗек-аваз төзелешен күрсәткән схема-модельләр белән бәйләү, ягъни конкрет сүзнең иҗек һәм авазларын сүздәге тәртиптә схемада күрә белү.

Самостоятельно придумать слова, предложенные учителем (ш: камень, шар, бутылка)...); поиск готовых звуковых схем слов.

Укытучы тәкъдим иткән аваз кергән сүзләрне мөстәкый уйлап табу *(ш: таш, шар, шешә...);* сүзләрнең әзер иҗек-аваз схемаларын эзләп табу.

Период алфавита или основной период
Әлифба чоры, яки төп чор
Обучение чтению

Знакомство со словарными гласными и согласными звуками и их буквами, определяющими произношение слов: твердый и мягкий. Наблюдение за произношением слов в зависимости от букв словарного запаса (урыла — үрелә).

Чтение и составленных из изученных букв слогов, слов и словосочетаний.

Сначала разберем по звуку и сделаем дальнейший анализ, произнесем в уме, составим слова из срезанных букв и срезанных сочетаний (та, ла, тә, ти) и чтение построенные слов вслух.

Чтение букв в прямом и относительно быстром ключе, в смысле звуков в живом слове (крупный — [эрэ], тиен -[тийэн], Юка — [Юка], юка — [Юка] и др.). Чтение слов, начинающихся со слов (ал, ит, огонь), двух согласных (а/л, та/ти, а/ти), состоящих из слов и сочетаний; затем чтение слов, образованных из слогов, начинающихся с приставок по артикуляционным единицам (ма, ма:к:п; к:р:т:к, ба:л:р:н); в конце прямое изложение слов и прочтение кратких и простых слов в целом. Последовательная тренировка грамотно и плавно читать слова, короткие простые предложения, маленькие, понятные детям тексты.

Изучение на примере учителя, уделяя внимание интонациям и паузам, соответствующим конечным звуковым признакам простого предложения (точка, вопрос, призыв), равнозначным частям предложения, родственным словам.

Познакомить детей с правилами учебной гигиены, воспитывать привычку к постоянному соблюдению правил.

Укырга өйрәтү

Сузык һәм тартык авазлар һәм аларның хәрефләре белән сүзләрнең калын һәм нечкә әйтелешен билгеләүче калын һәм нечкә сузык авазлар белән танышу. Сузык аваз хәрефләренә карап, сүзләрнең калын һәм нечкә әйтеп укылуын күзәтү *(урыла — үрелә)*.

Сузык аваз хәрефләренә карап, кушылмадан торган (ике хәрефле ачык) иҗекләрне, өйрәнелгән хәрефләрдән төзелгән иҗекләрне телдән аваз анализы һәм синтезы ясалганнан соң уку.

Башта — аваз анализы ясап, алга таба анализ ясамый гына күңелдән әйтеп, кисмә хәрефләрдән һәм кисмә кушылмалардан *(та, ла, тә, ти)* сүзләр төзү һәм төзелгән сүзләрне кычкырып уку.

Хәрефләрне дөрес һәм чагыштырмача тиз танып, җанлы сүздәге авазлар мәгънәсендә уку *(эре — [эрэ], тиен -[тийэн], юкә — [йүкә], юка — [йукъа]* һ. б.). Сузыктан башланган ике хәрефле *(ал, ит, үт),* сузыктан һәм кушылмалардан торган ике иҗекле *(а/ла, тә/ти, ә/ти)* сүзләрне уку; аннары артикуляцион берәмлекләр буенча кушылмалардан башланган иҗекләрдән төзелгән сүзләрне уку *(мә, мә:к т.ә:п; кө:р:т ле:к, ба:л ты:р га:н);* ахырдан сүзләрне турыдан-туры иҗекләп, кыска һәм гади сүзләрне бөтен килеш әйтеп уку. Сүзләрне, кыска гади җөмләләрне, балаларга аңлаешлы кечкенә текстларны аңлап, әдәби дөрес һәм салмак итеп, сүзләп кычкырып укырга эзлекле күнектерү.

Гади җөмлә ахырындагы тыныш билгеләренә (нокта, сорау, өндәү), җөмлә эчендәге тиңдәш кисәкләргә, эндәш сүзләргә туры килгән интонация һәм паузаларга игътибар итеп, укытучы үрнәгендә укырга өйрәнү.

Уку гигиенасы кагыйдәләре белән балаларны таныштыру, кагыйдәләрне даими үтәү гадәте тәрбияләү.

Тематика детской литературы рекомендованное читать вслух

Родная страна, родной язык, Родина Татарстан, общечеловечность, воспитание, семейная жизнь, любовь к труду и обучению, борьба за национальную свободу в истории нашего народа, дружба народов, человек в мире растений и животных, времена года, приключения, писатели о волшебстве и народное творчество, богатые эмоциям и впечатлениям произведения (рассказы, сказки, песни, стихи, шутки, загадки, пословицы).

Кычкырып укырга тәкъдим ителгән балалар әдәбияты тематикасы

Туган илем, туган телем, Ватаным Татарстан, гомумкешелек, әдәп-әхлагы, гаилә тормышы, уку һәм хезмәт сөю, халкыбызтарихында милли азатлык өчен көрәш сәхифәләре, халыклар дуслыгы, тереклек һәм үсемлекләр дөньясында кеше, ел фасыллары, мажаралар, тылсымнар турында язучылар һәм халык иҗат иткән, хис һәм кичерешләргә бай әсәрләр (хикәя, әкият, җыр, шигырь, мәзәк, табышмак, мәкаль).

Работа с детской книгой

Формирование читательской среды (на каждый урок — одна книга). Заинтересовать детей изданными книгами, научить различать книги по содержанию, правильно назвать книгу, произведения, прочитать имя человека, написавшего книгу (автора). Организация простых игр на уроке по произведению внеурочной книги. Использование литературно-речевых образцов (слова, словосочетания, сказания, пословицы, предложения и т.д.).

Соблюдение правил гигиены чтения и хранения книг.

Балалар китабы белән эшләү

Китап уку даирәсен формалаштыру (һәр дәрескә — бер китап). Балалар өчен басылган китаплар белән кызыксындыру, китапларны эчтәлегенә карап аера белергә өйрәтү, китап, әсәр исемнәрен дөрес әйтү, китапны язган кешенең (авторның) исемен укып күрсәтү. Дәрестә, дәрестән тыш укылган китап, әсәр буенча гади генә уеннар оештыру. Сөйләгәндә, әсәрдән алынган әдәби сөйләм үрнәкләреннән файдалану (сүзләр, сүзтезмәләр, әйтемнәр, мәкальләр, җор җөмләләр һ. б.).

Уку гигиенасы һәм китапны саклап тоту кагыйдәләрен утәү.

Развитие разговорной речи

Культура речи. Усиление внимания у детей к голосам своей речи, а также речи других людей; развитие слуховой чувствительности и памяти, движения органов речи. Совершенствовать общие навыки речи, обучать плавному темпу и ритму речи, дыханию и потоку речи, среднему голосу (говорить без напряжения) и правильной интонации (повышать, понижать голос).

Последовательное произношение в соответствии с орфоэпическими нормами. Литературно правильное произношение парных звуков на родном языке, особенно дети часто путают, учат правильно произносить звуки з — с, ч — с, н — ң, х — һ, ш — ж, җ — й, п — б, w — в и др.

В некоторых диалектах работа над устранением недостатков, выходящих за рамки литературной нормы(туНган, боДау, баргаЛЛар, әйтсәнДӘГЕН, Йомга, СҮли һ. б.).

Работа над словом. Выявление, уточнение, обогащение и активизация детского словаря.Правильное (уместное) использование слов, обозначающих предметы, их признаки, действия, время и место действия (вчера, сегодня, утром, завтра утром, в, здесь, впереди, в стороне, вверху, вверху, внутри, снаружи снизу, внизу и т.д.) и разъяснение их смысла. Объединение и разделение предметов по значимым признакам, правильное употребление слов, обозначающих группу и вид (животное, птица, зверь, корова, олень, курица, тетерев и др.). Умение находить нужные слова для точного выражения мысли и вводить их в правильную грамматическую связь (вчера вечером, завтра утром, красивое лицо, стройная фигура, красивый цветок, пишет на доске, решает на доске, начинается на гласный звук, заканчивается на согласный, организует выставку, делает наглядный материал и др.). Развитие чувствительных к смысловым оттенкам слов, распознавание, разделение многозначных, смысловых, противоположных слов на простейших примерах. Учить детей использовать в своей речи слова, фразы, использованные в литературных произведениях в переносном смысле (образно).

Использование слов в правильной грамматической форме, очищение речи от неправильных литературных слов.

Әйтмә сөйләмне үстерү

Сөйләмнең аваз культурасы. Балаларда үз сөйләменең, шулай ук башка кешеләр сөйләменең авазларына игътибарны көчәйтү; ишетү сизгерлеген һәм хәтерен, сөйләм органнары хәрәкәтен үстерү. Сөйләмнең гомуми күнекмәләрен камилләштерү, сөйләмнең салмак темпы һәм ритмына, сөйләм сулышына һәм агышына, уртача тавышка (көчәнмичә кычкырып сөйләүгә) һәм дөрес интонациягә (тавышны күтәрә, түбәнәйтә белергә) өйрәтү.

Сүзләрне (аеруча иҗек-аваз төзелеше катлаулы булганнарын) орфоэпия нормаларына туры китереп, басымнарнысаклап әйтүне эзлекле камилләштерә бару. Туган телдәге парлы авазларны әдәби дөрес әйтү, аеруча балалар еш бутый, бозып әйтә торган *з — с, ч — с, н — ң, х — һ, ш — ж, җ* — й, *п — б, w — в* Һ. б. авазларны ишетеп аера, дөрес итеп әйтә белергә өйрәтү (сүзләрдә, җөмләләрдә, тизәйткеч, тел чәбәләндергечләрдә анык итеп әйтү).

Кайбер сөйләшләрдә әдәби нормадан читкә чыккан кимчелекләрне бетерү өстендә эшләү *(туНган, боДау, баргаЛЛар, әйтсәнДӘГЕН, Йомга, СҮли* һ. б.).

Сүз өстендә эшләү. Балаларның сүзлеген (сүзлек хәзинәсен) ачыклау, аныклау, баету һәм активлаштыру. Предметларны, аларның билгеләрен, эш-хәрәкәтләрен белдергән, хәрәкәт вакытын һәм урынын күрсәткән (кичә, бүген, иртә, иртә иртәгә, ары, бире, монда, алда, читтә, өстә, югары, эчтә, тышта түбән, аста һ. б.) сүзләрне дөрес (урынлы) куллану һәм аларның мәгънәләрен аңлату. Мөһим билгеләре буенча предметларны берләштерү һәм аеру, төркемне һәм төрне атаган сүзләрне дөрес куллану *(хайван, кош, җәнлек, сыер, болан, тавык, көртлек* һ. б.). Уйны төгәл белдерү өчен кирәк булган сүзләрне таба һәм аларны дөрес грамматик бәйләнешкә кертә белү *(кичә кич, иртәгә иртән, чибәр йөз, зифа буй, матур гөл, тактага яза, тактада чишә, сузык аваздан башлана, тартык авазга бетә, күргәзмә оештыра, күрсәтмә әсбап ясый* һ. б). Сүзләрнең мәгънә төсмерләренә сизгерлек сыйфатын үстерү күп мәгънәле, мәгънәдәш, капма-каршы мәгънәле сүзләрне иң гади мисалларда тану, аеру. Әдәби әсәрләрдәге күчерелмә мәгънәдә (образлы итеп) кулланылган сүзләрне, әйтелмәләрне балаларның үз сөйләмендә кулланырга өйрәтү.

Сүзләрне грамматик дөрес формада куллану, сөйләмне әдәби дөрес булмаган сүзләрдән арындыру.

Составление предложений и работа над связной речью

Совершенствование речевого мастерства детей дошкольного возраста. Хорошо продумать ответ на вопрос учителя, четко, корректно и коротко. Использование различных типов предложений в ответе.

Рассказать знакомую сказку или рассказ по вопросам учителя, не пропуская фрагменты текста, не меняя места.

Повествование по рисункам или серии рисунков с небольшими рассказами на общую тему, в которых сохранена комбинированная фраза или сюжетная логика.

Устные ответы на поставленные вопросы в отношении прочитанных предложений или текстов.

Устное описание различных явлений с помощью учителя. Наполнение сюжета, добавление к началу маленького рассказа, особенно к концу, самостоятельно придумывая различные явления и ситуации.

Организация устного повествования детей о событиях своей жизни по аналогии с рассказом или по сюжету, предложенный учителем.

Подробное объяснение загадок; выговор стихов, песен, частушек, считалка, скороговорок и шуток, повествование их в разной интонации в той мере, в какой требуется содержание.

Развитие грамматической достоверности, точности, полноты, насыщенности детской речи, насыщенности чувствами, впечатлениями, последовательностью, содержательностью и художественностью при устном сочинении и повествовании своих рассказов и содержания прочитанного текста.

Воспитание у каждого учащегося внимательного и доброжелательного отношения к ответам и речам других учащихся.

Җөмлә төзү һәм бәйләнешле сөйләм өстендә эшләү

Балаларның мәктәпкәчә яшьтә ирешкән сөйләү осталыгын камилләштерү. Укытучы соравына биреләчәк җавапны яхшылап уйлап җиткерү, анык, төзек һәм кыска гына төгәл итеп әйтү. Җавапта төрле тип җөмләләр куллану.

Текст кисәкләрен төшереп калдырмыйча, урыннарын алыштырмыйча, таныш әкият яки хикәя эчтәлеген укытучы сораулары буенча сөйләү.

Рәсем яки рәсемнәр сериясе буенча гомуми бер темага берләштерелгән җөмләләр яки сюжет логикасы сакланган кечкенә хикәяләр төзеп сөйләү.

Укылган җөмләләргә яки текстларга карата куелган сорауларга телдән җавап бирү.

Әдәби әсәрдәге хәлләргә бәйле сүзләрне кулланып, төрле күренешләрне укытучы ярдәмендә телдән сурәтләү. Сюжетны тулыландыру, кечкенә хикәя башына, аеруча ахырына, мөстәкыйль рәвештә төрле күренеш һәм хәлләр уйлап чыгарып өстәү.

Укыган хикәядәге вакыйгаларга охшашлык буенча яки укытучы тәкъдим иткән сюжет буенча балаларның үз тормышында булган хәлләр турында телдән кечкенә хикәяләр төзеп сөйләүләрен оештыру.

Табышмакларны җентекләп аңлату; шигырь, җыр, такмак, такмаза, санамыш, тизәйткеч һәм мәзәкләрне ятлау, эчтәлек таләп иткән дәрәҗәдә аларны төрле интонациядә сөйләү.

Үз хикәяләрен телдән иншалаганда һәм укыган текст эчтәлеген сөйләгәндә, балалар сөйләменең грамматик дөреслеген, төгәллеген, тулылыгын, хисләргә, кичерешләргә бай, эзлекле, эчтәлекле һәм нәфис булуын үстерү.

Башка укучыларның җавапларына һәм сөйләмнәренә игътибарлы һәм теләктәш мөнәсәбәттә булу сыйфатын һәр укучыда тәрбияләү.

Послебукварный период

Әлифбадан соңгы чор

Стихи и проза. Создание общего представления о поэтических произведениях. Название литературного произведения, автор (писатель, поэт), неизвестность в устном народном творчестве (нет автора).

Шигырь һәм проза. Шигъри һәм чәчмә әсәрләр турында гомуми күзаллау булдыру. Әдәби әсәрнең исеме, авторы (язучы, шагыйрь), халык авыз иҗатында билгесезлек (авторы юк).

Народное устное творчество и литература. *Создание общего представления о народном устном творчестве. Отсутствие автора, устная речь, небольшие жанровые произведения практического игрового характера. Колыбельные песни, считалки, загадки, скороговорки, обращения.Практическое освоение таких форм устного народного творчества, как загадка, оборотная сказка.*

Халык авыз иҗаты һәм әдәбият. Халык авыз иҗаты турында гомуми күзаллау булдыру. Авторның булмавы, телдән сөйләм, практик уен характерындагы кече жанр әсәрләре. Бишек җырлары, санамыш, табышмак, тизәйткеч, эндәшләр. Халык авыз иҗатының табышмак, әйләнмәле әкият кебек формаларын практик яктан үзләштерү.

Авторская мысль к описываемым событиям (название произведения, характеристика героев, авторская оценка).

Сурәтләнгән вакыйгаларга карата автор фикере (әсәр исеме, геройларга характеристика, авторлар бәяләмәсе).

Эмоциональный тон произведения. *Произведения юмористического и серьезного характера. Умение выражать эмоциональный характер при чтении произведений вслух и наизусть. Оттенки голоса: интонация, тон, сила звука, тембр, темп, пауза, логическое давление, словесная мимика, движения, умение правильно передать голос.*

Әсәрнең эмоциональ тоны. Юмористик һәм җитди характердагы әсәрләр. Әсәрләрне китаптан кычкырып, яттан укыганда эмоциональ характерны чагылдыра белү. Тавыш төсмерләре: интонация, тон, тавыш көче, тембр, темп, пауза, логик басым, сүзсез мимика, хәрәкәтләр, ымнарны дөрес бирә алу.

Средства литературного искусства. *Умение находить художественные средства при анализе текстов. Формирование первичного представления о изобразительных средствах, понимание смысла повторений, выявление художественной выразительности звука: понятие «рифма», «ритм».*

Әдәби сәнгатьлелек чаралары. Текстларны анализлаганда сәнгатьлелек чараларын табарга күнектерү. Сурәтләү чаралары турында беренчел күзаллау булдыру, кабатлауларның мәгънәсенә төшенү, тавышның сәнгатьлелеген ачыклау: «рифма», «ритм» төшенчәсе бирү.

Литературные жанры. *Создание общего представления о жанрах.*

Әдәби жанрлар. Жанрлар турында гомуми күзаллау булдыру.

Рассказ. *Название рассказа. Умение сравнивать два образа, высказывать свое мнение по отношению к героям произведения.*

Хикәя. Хикәянең исеме. Ике образны чагыштырып сөйли белү, әсәрдәге геройларга карата үз фикерен белдерү.

Стихотворение. *Познать мир глазами поэтов: убедить поэтов в том, что они учат чувствовать красоту. Знакомство с рифмой: его умение находить и использовать навыки.*

Шигырь. Дөньяны шагыйрьләр күзлегеннән чыгып танып белү: шагыйрьләрнең матурлыкны тоя белергә өйрәтүләренә инандыру. Рифма белән танышу: аны таба һәм куллана белергә күнектерү.

Библиографическая культура. *Легко ориентироваться в учебнике: быстрый поиск нужного произведения со страницы» содержание".*

Библиографик культура. Дәреслектә җиңел генә ориентлашырга өйрәтү: «Эчтәлек» битеннән кирәкле әсәрне тиз генә эзләп табу.

Учебные навыки. *Привычка читать быстро и быстро. При чтении необходимо четко соблюдать нормы орфоэпии, научить читать с правильными звуковыми оттенками (сила звука, темп).*

Уку күнекмәләре. Укучыларны тиз һәм йөгерек укырга гадәтләндерү. Укыганда орфоэпия нормаларын төгәл саклау, дөрес тавыш төсмерләре (тавыш көче, темпы) белән укырга өйрәтү.

Содержание программы 2 класса (34 часа)

2 нче сыйныф программасы эчтәлеге (34 сәг)

Устное народное творчество

Сказки о животных*. Общее представление о сказках. Сходства и различия главного героя в татарских народных сказках и главного героя в сказках других народов. Характер героев. Сказки народов России.*

Волшебные сказки. *Сравнение земного и волшебного мира. Волшебные предметы, (палка, из которой выходит воин, полный всяких продуктов, мешок с сокровищами, невидимый для человеческого глаза волк, змея, сапоги, меч, который убивает врага и т.д., волшебные вещи, которые использует герой: расческа, зеркало, богиня, кольцо. Волшебные помощники (звери: петух, волк, медведь, заяц, Баба-Яга и др.), волшебные цвета (белый и черный). Отражение древнего мира в волшебных сказках (силы природы, превращение людей в животных, растения).*

Строительство волшебных сказок (цепочка событий, повторения, определенный ритм, запоминание сказки).

Халык авыз иҗаты

Хайваннар турында әкиятләр. Әкиятләр турында гомуми кузаллау. Татар халык әкиятләрендәге төп герой белән башка халыклар әкиятләрендәге төп герой арасындагы охшаш һәм аермалы яклар. Геройларның характеры. Россия халыклары әкиятләре.

Тылсымлы әкиятләр. Җирдәге һәм тылсымлы дөньяны чагыштыру. Тылсымлы предметлар, (эченнән гаскәр чыга торган таяк,төрле ашамлыклар тулы тырыс, хәзинәсе бер дә кимеми торган сумка, кеше күзенә күрсәтми торган бүрек, җилән, зур атлата торган итек, дошманны кырып сала торган кылыч һ. б., герой куллана торган тылсымлы әйберләр: тарак, көзге, кайрак, балдак. Тылсымлы булышчылар (җәнлекләр: этәч, бүре, аю, куян, убырлы карчык, һ.б.), тылсымлы төсләр (ак һәм кара). Борынгы дөньяның тылсымлы әкиятләрдә чагылышы (табигать көчләре, кешеләрнең хайваннарга, үсемлекләргә әверелеше).

Тылсымлы әкиятләрнең төзелеше (вакыйгаларның чылбыр рәвешендә баруы, кабатланулар, билгеле бер ритм, әкиятне истә калдыру).

Авторские произведения

Волшебные сказки, написанные в поэтической форме (“Сказка о козе и овце” Г. Тукая), его сходство с народными сказками, особенности сюжета и композиции. Две противоположные мирские победы (земные и волшебные, волшебные помощники, волшебные вещи, волшебные цвета). Неповторимая красота авторского языка. Сходство с народным устным творчеством (повторения, единство событий и др.))

Автор әсәрләре

Шигъри формада язылган тылсымлы әкиятләр (Г. Тукай “Кәҗә белән сарык әкияте”), аның халык әкиятләре белән охшашлыгы, сюжет һәм композиция үзенчәлеге. Капма-каршы ике төрле дөнья бирелеше (җирдәге һәм тылсымлы, тылсымлы булышчылар, тылсымлы әйберләр, тылсымлы төсләр). Автор теленең кабатланмас матурлыгы. Халык авыз иҗаты белән охшашлык (кабатланулар, вакыйгалар бергәлеге һ.б.)

Жанр рассказа. *(А. Ахмет, Г. Ибрагимов, И. Туктар, Л. Лерон,А. Моталлапов, Э. Шарифуллина).*

Особенности жанра: жизнерадостность описываемых событий; актуальность нравственных проблем; вымыслы. Главный смысл рассказа. Содержание названия рассказа. Отражение героев рассказа, их портретов и характеров через повествование, выполненные действия. Отношение автора к своему герою.

Хикәя жанры. (А. Әхмәт, Г. Ибраһимов, И. Туктар, Л.Лерон,Ә Моталлапов, Э. Шәрифуллина).

Жанр үзенчәлекләре: сурәтләнгән вакыйгаларның тормышчанлыгы; әхлакый проблемаларның актуальлеге; уйдырмалар. Хикәянең төп мәгънәсе. Хикәя исеменең эчтәлеккә туры килүе. Хикәя геройлары, аларның портретлары һәм характерларының сөйләмнәре, башкарган гамәлләре аша чагылышы. Авторның үз героена мөнәсәбәте.

Поэзия

Единство человека и природы. Представление мира глазами поэта. Красота окружающего мира-залог вдохновения для поэта. В стихах сравнение, охлаждение, эпитет. Сходство в произведениях автора и народном устном творчестве .Умение находить простые литературные приемы, такие как сравнение, контраст, оживление. Упражнение на усвоение важных средств живой речи: темп,сила голоса.. тон, речевая мелодика (повышение, понижение голоса).

Шигърият

Кеше һәм табигать бергәлеге. Дөньяны шагыйрь күзлегеннән чыгып кузаллау. Әйләнә-тирә дөньяның матурлыгы — шагыйрь өчен илһам чишмәсе булуга инандыру. Шигырьдә чагыштыру, сынландыру, эпитет. Автор әсәрләрендә һәм халык авыз иҗатында охшашлык .Чагыштыру, контраст,, җанландыру кебек гади әдәби алымнарны таба белү. Җанлы сөйләмнең мөһим чараларын үзләштерү күнегүләре: темп,тавыш көче.. тон, сөйләм мелодикасы (тавышны күтәрү, түбәнәйтү)

Формирование библиографической культуры

Знакомство с ” содержанием", поиск нужного ему произведения, организация внеурочной деятельности младшего школьного ребенка: использование домашних, школьных библиотек. Словарь по науке, справочная литература, работа с периодическими изданиями.Работа с детской книгой. Основные элементы книги: обложка, книжная загадка, страницы. Создание навыков хранения книг.

Библиографик культура формалаштыру

“Эчтәлек ” белән танышу , аңа карап, кирәкле әсәрне китаптан таба белү, кече яшьтәге мәктәп баласының дәреслектән тыш эшчәнлеген оештыру: өй, мәктәп китапханәләреннән файдалану. Фән буенча сүзлек, белешмә әдәбият, вакытлы матбугат белән эшләү.Балалар китабы белән эшләү. Китапның төп төп элементларын аеру: китап тышлыгы, китап төпсәсе, битләре. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру.

Формирование навыков чтения, речи, прослушивания

Формирование навыков художественного чтения (интонация, тон, темп, чтение вслух) представление картины, которую Автор хочет передать. Умение учиться изнутри. Обучаясь в форме цепочки, зная свое место, учиться по очереди.Выполнять анализ прочитанного произведения.

Уку, сөйләү, тыңлау күнекмәләре формалаштыру

Сәнгатьле уку күнекмәләре формалаштыру (интонация, тон, темп саклап кычкырып уку) Автор бирергә теләгән картинаны күзаллау. Эчтән укый белергә күнектерү. Чылбыр рәвешендә укыганда үз урыныңны белеп , чират буенча уку.Укылган әсәргә анализ ясау.

Содержание программы 3 класса (34 часа)

3 нче сыйныф программасы эчтәлеге (34 сәг)

Сказки о животных

Создание общего представления о животных, являющихся одним из видов устного народного творчества и живущих во всех национальностях земли, передаваемых из поколения в поколение. Вековой рост сказок. Простая лента времени: 1) очень древние сказки, 2) древние, 3) объяснение не очень древних сказочных событий.

В очень древних сказках основное место занимают взаимоотношения животных, их внешность. В старинных сказках воспевается мастерство героя, его хитрость. А сказочные события ставят перед собой цель показать добрые дела героя, его способности, великодушие. Создается представление о ходячих сказках.

Хайваннар турында әкиятләр

Халык авыз иҗатының бер төре булган һәм җир йөзендәге барлык милләтләрдә дә яшәп килүче, буыннан буыннарга күчеп йөрүче хайваннар турындагы әкиятләр турында гомуми кузаллау булдыру. Әкиятләрнең гасырлар дәвамында үсеше. Гади вакыт тасмасы: 1) бик борынгы әкиятләр, 2) борынгы, 3) бик борынгы булмаган әкияти вакыйгалар турында аңлату.

Бик борынгы әкиятләрдә хайваннар арасындагы мөнәсәбәтләр, аларның тышкы күренешләре төп урынны алып тора. Борынгы әкиятләрдә геройның аңы, хәйләгә осталыгына дан җырлана. Ә әкияти вакыйгалар исә үз эченә геройның изге эшләрен, аның сәләтен, киң күңеллеген күрсәтүне максат итеп куя. Йөремсәк әкиятләр турында кузаллау булдырыла.

Басни жанра

Толкование басен состоит из двух частей: повествования (исторического события) и морального (итога, воспитательного объяснения). Акцентировать внимание на сказочном происхождении повествовательной части басни. Сходство моральной части басен с пословицами. Происхождение, развитие жанра масала. Изучение всемирно известных басен Эзопа, Ж. Лафонтена, И. Крылова, татарских мыслителей К. Насыри, Г. Тукая, М. Гафури, Т. Яхина, Г. Шамукова, А. Исхака, Ф. Яхина и др.

Мәсәлләр жанры

Мәсәлләрнең ике өлештән: хикәяләү (тарихи вакыйга) һәм мораль (нәтиҗә, тәрбияви аңлатулар) торуын аңлату. Мәсәлнең хикәяләү өлешенең әкиятләрдән килеп чыгуына басым ясау. Мәсәлләрнең мораль өлешенең мәкальләр белән охшашлыгы. Мәсәл жанрының килеп чыгышы, үсеше. Бөтендөньяга танылган мәсәлчеләр: Эзоп, Ж. Лафонтен, И. Крылов, татар мәсәлчеләре К. Насыйри, Г. Тукай, М. Гафури, Т. Яхин, Г. Шамуков, Ә. Исхак, Ф. Яхин һәм башкалар турында өйрәнү.

Пословицы

Пословицы-это древнее слово, пословицы, пословицы, пословицы, плоды опыта и мудрости, сокровища, которые должны храниться в памяти, коллективное мнение народа, правила жизни, доказательства слова, советы в жизни. Слово пословица заимствовано из арабского языка, означающее “слово, произнесенное на якитском месте”. Пословицы разных народов. Использование пословиц в речи, в баснях уместно.

Мәкаль жанры

Мәкальләр – ул борынгылар сүзе, аталар сүзе, картлар сүзе, тәҗрибә һәм хикмәт җимеше, хәтердә сакланырга тиешле хәзинә, халыкның күмәк фикере, тормыш кагыйдәсе, сүзгә дәлил, тормышта киңәш. Мәкаль сүзе гарәп теленнән алынган, “урынлы сүз якитиешле урында әйтелгән сүз” дигән мәгънәне аңлатуын төшендерү. Төрле халыклар мәкальләре. Мәкальләрне сөйләмдә, мәсәлләрдә урынлы куллану.

Формирование представления о жанре рассказа

Герои рассказа, их портреты и особенности характера, их действия. Отношение автора к своему герою. Сравнительная характеристика героев. Среда обитания героя, пейзаж.

Хикәя жанры турында кузаллау формалаштыру

Хикәя геройлары, аларның портретлары һәм характер үзенчәлекләре, башкарган гамәлләре аша чагылышы. Авторның үз героена мөнәсәбәте. Геройларга чагыштырма характеристика. Герой яшәгән тирәлек, пейзаж.

Формирование представления о самобытности жанра сказки и рассказа.

Объяснение композиционной самобытности жанров сказки и рассказа (через наблюдения). Показать читателю-слушателю тайну природных сил, таинственное течение жизни сказочных героев, охарактеризовать героев рассказа, отражая события из жизни.

Әкият һәм хикәя жанрының үзгәлеге турында кузаллау формалаштыру

Әкият һәм хикәя жанрларының композиция үзенчәлеген (күзәтүләр аша) аңлату. Укучы-тыңлаучыга табигый көчләрнең серен, әкият геройларының серле тормыш агышын күрсәтү, хикәя геройларының характерын тормыштан алынган вакыйгаларны чагылдырып сөйләү.

Поэзия

Единство человека и природы. Представление мира глазами поэта. Красота окружающего мира-залог вдохновения для поэта. В стихах сравнение, охлаждение, эпитет. Сходство в произведениях автора и народном устном творчестве. Умение находить простые литературные приемы, такие как сравнение, контраст, оживление. Упражнения по овладению важными средствами живой речи: темп, сила голоса, тон, речевая мелодика (повышение, снижение голоса).

Шигърият

Кеше һәм табигать бергәлеге. Дөньяны шагыйрь күзлегеннән чыгып кузаллау. Әйләнә-тирә дөньяның матурлыгы — шагыйрь өчен илһам чишмәсе булуга инандыру. Шигырьдә чагыштыру, сынландыру, эпитет. Автор әсәрләрендә һәм халык авыз иҗатында охшашлык. Чагыштыру, контраст, җанландыру кебек гади әдәби алымнарны таба белү. Җанлы сөйләмнең мөһим чараларын үзләштерү күнегүләре: темп, тавыш көче, тон, сөйләм мелодикасы (*тавышны күтәрү, түбәнәйтү*).

Время ленты. *Показ сказок из фольклорных произведений на ленте времени(очень древние, древние, сказочные события)*

Вакыт тасмасы

Фольклор әсәрләреннән әкиятләрне вакыт тасмасында күрсәтү(*бик борынгы, борынгы, әкияти вакыйгалар*)

Формирование библиографической культуры.

Знакомство с " содержанием", поиск нужного ему произведения, организация внеурочной деятельности младшего школьного ребенка: использование домашних, школьных библиотек. Словарь по науке, справочная литература, работа с периодическими изданиями. Работа с детской книгой. Основные элементы книги: обложка, книжная загадка, страницы. Создание навыков хранения книг. Изучение составления различных сборников.

Библиографик культура формалаштыру

“Эчтәлек ” белән танышу , аңа карап, кирәкле әсәрне китаптан таба белү, кече яшьтәге мәктәп баласының дәреслектән тыш эшчәнлеген оештыру: өй, мәктәп китапханәләреннән файдалану. Фән буенча сүзлек, белешмә әдәбият, вакытлы матбугат белән эшләү. Балалар китабы белән эшләү. Китапның төп элементларын аеру: китап тышлыгы, китап төпсәсе, битләре. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру. Төрле җыентыклар төзергә өйрәнү.

Формирование навыков чтения, речи, прослушивания

Формирование навыков художественного чтения (интонация, тон, темп, чтение вслух) представление картины, которую Автор хочет передать. Умение учиться изнутри. Обучаясь в форме цепочки, зная свое место, учиться по очереди.Выполнять анализ прочитанного произведения Развитие учебной техники

Уку, сөйләү, тыңлау күнекмәләре формалаштыру

Сәнгатьле уку күнекмәләре формалаштыру (интонация, тон, темп саклап кычкырып уку) Автор бирергә теләгән картинаны күзаллау. Эчтән укый белергә күнектерү. Чылбыр рәвешендә укыганда үз урыныңны белеп , чират буенча уку.Укылган әсәргә анализ ясау. Уку техникасын үстерү

Содержание программы 4 класса (34 часа)

4 нче сыйныф программасы эчтәлеге (34 сәг)

Устное народное творчество.

Халык авыз иҗаты

Создание общего представления о мифах

Жизнь древних народов, взаимоотношения человека и природы. Дерево жизни, тотемные животные и тотемные растения, люди к ним относятся, сохранение древних традиций.

Мифлар турында гомуми кузаллау булдыру

Борынгы халыкларның тормышы, кеше һәм табигать арасындагы мөнәсәбәт. Тормыш агачы, тотем хайваннар һәм тотем үсемлекләр, кешеләрнең аларга карашы, борынгы традицияләрнең сакланышы.

Волшебные сказки

Отражение древних представлений о мире. Волшебный сказочный герой. Волшебный мир, волшебные предметы, волшебные цифры, слова, волшебные помощники. Законы волшебной сказки: герой сказки уходит из игры, путь к достижению цели (мир магии, путь через дремучие леса, испытания, волшебная помощь, радость победы). Отражение народных сказок в мифах, легендах. Легенды и легенды. Герои сказок и легенд, их переживания. Исторический контакт. Разные термины, их происхождение. В сказках отражены события, сказанные в легендах и легендах.

Тылсымлы әкиятләр

Дөнья турында борынгы кузаллаулар чагылышы. Тылсымлы әкият герое. Тылсым дөньясы, тылсымлы предметлар, сихри саннар, сүзләр, тылсымлы булышчылар. Тылсымлы әкият законнары: әкият герое өеннән чыгып китә, максатка ирешү юлы (тылсым дөньясы, карурманнар аша үтүче юл, сынаулар, тылсымлы булышчы ярдәме, җиңү шатлыгы). Халыклар әкиятләренең мифлар, легендаларда чагылышы.

Легенды

Герои сказок и легенд, их переживания. Исторический контакт. Разные термины, их происхождение. В сказках отражены события, сказанные в легендах и легендах.

Риваять һәм легендалар

Риваять һәм легендаларда сөйләнгән геройлятьар, аларның кичерешләре. Тарихи бәйләнеш. Төрле атамалар, аларның килеп чыгышы. Риваять һәм легендаларда бирелгзн вакыйгаларның әкиятләрдә чагылышы.

Авторские сказки

Сходство авторских сказок с народными сказками. (жанр и сюжет). Волшебные победы в народных сказках, в авторских сказках

Автор әкиятләре

Автор әкиятләренеңхалык әкиятләре белән охшашлыгы. (жанр һәм сюжет). Халык әкиятләрендәге тылсым белән җиңүләр, автор әкиятләрендә акыл белән эш итеп уңышка ирешү, ярату һәм яратыла белүнең көче.

Фольклорный жанр в жизни, в настоящее время

Народные традиции и праздники. Гимны (гимн Татарстана). Народные и авторские сказки.

Фольклор жанрының тормышта, хәзерге вакытта яшәеше

Халык традицияләре һәм бәйрәмнәре. Гимннар (Татарстан гимны). Халык һәм автор әкиятләре.

Рассказ

Продолжение формирования представления о жанре рассказа. Герои рассказа, их портреты и особенности характера, их действия. Отношение автора к своему герою. Сравнительная характеристика героев. Сложность характера героя, связь со временем. Среда обитания героя, пейзаж. Отражение действительности в рассказе. Единицы литературного языка.

Хикәя

Хикәя жанры турында кузаллау формалаштыруны дәвам итү**.** Хикәя геройлары, аларның портретлары һәм характер үзенчәлекләре, башкарган гамәлләре аша чагылышы. Авторның үз героена мөнәсәбәте. Геройларга чагыштырма характеристика. Герой характерының катлаулылыгы, вакыт белән бәйләнеше. Герой яшәгән тирәлек, пейзаж. Хикәядәге чынбарлык чагылышы. Әдәби тел берәмлекләре.

Формирование представления о самобытности жанра сказки и рассказа

Объяснение композиционной самобытности жанров сказки и рассказа (через наблюдения). Показать читателю-слушателю тайну природных сил, таинственное течение жизни сказочных героев, охарактеризовать героев рассказа, отражая события из жизни.

Әкият һәм хикәя жанрының үзгәлеге турында кузаллау формалаштыру

Әкият һәм хикәя жанрларының композиция үзенчәлеген (күзәтүләр аша) аңлату. Укучы-тыңлаучыга табигый көчләрнең серен, әкият геройларының серле тормыш агышын күрсәтү, хикәя геройларының характерын тормыштан алынган вакыйгаларны чагылдырып сөйләү.

Поэзия

Единство человека и природы. Представление мира глазами поэта. Красота окружающего мира-залог вдохновения для поэта. В стихах сравнение, охлаждение, эпитет. Сходство в произведениях автора и народном устном творчестве. Умение находить простые литературные приемы, такие как сравнение, контраст, оживление. Упражнения по овладению важными средствами живой речи: темп, сила голоса, тон, речевая мелодика (повышение, снижение голоса).

Шигърият

Кеше һәм табигать бергәлеге. Дөньяны шагыйрь күзлегеннән чыгып кузаллау. Әйләнә-тирә дөньяның матурлыгы — шагыйрь өчен илһам чишмәсе булуга инандыру. Шигырьдә чагыштыру, сынландыру, эпитет. Автор әсәрләрендә һәм халык авыз иҗатында охшашлык.

Чагыштыру, контраст, җанландыру кебек гади әдәби алымнарны таба белү. Җанлы сөйләмнең мөһим чараларын үзләштерү күнегүләре: темп, тавыш көче, тон, сөйләм мелодикасы (тавышны күтәрү, түбәнәйтү).

Об авторах произведения

Биография поэта, писателя, художников.
а) авторские впечатления;
б) отражение авторских наблюдений;
в) встречи с современными авторами, вопросы детей к автору, ответы.

Әсәр авторлары турында

Шагыйрь, язучы, рәссамнарның биографиясе.
а) әсәрдә авторлар кичереше;
ә) автор күзәтүләренең чагылышы;
б) хәзерге заман авторлары белән очрашу, балаларның авторга сораулары, җаваплар.

Формирование библиографической культуры

Знакомство с ” содержанием", поиск нужного ему произведения, организация внеурочной деятельности младшего школьного ребенка: использование домашних, школьных библиотек. Словарь по науке, справочная литература, работа с периодическими изданиями. Работа с детской книгой. Основные элементы книги: обложка, книжная загадка, страницы. Создание навыков хранения книг. Изучение составления различных сборников. Сбор информации об авторах произведения. Формирование навыков чтения, речи, прослушивания Формирование навыков художественного чтения (интонация, тон, темп, чтение вслух) представление картины, которую Автор хочет передать. Умение учиться изнутри. Обучаясь в форме цепочки, зная свое место, учиться по очереди. Выполнять анализ прочитанного произведения Развитие учебной техники.

Библиографик культура формалаштыру

“Эчтәлек ” белән танышу , аңа карап, кирәкле әсәрне китаптан таба белү, кече яшьтәге мәктәп баласының дәреслектән тыш эшчәнлеген оештыру: өй, мәктәп китапханәләреннән файдалану. Фән буенча сүзлек, белешмә әдәбият, вакытлы матбугат белән эшләү. Балалар китабы белән эшләү. Китапның төп төп элементларын аеру: китап тышлыгы, китап төпсәсе, битләре. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру. Төрле җыентыклар төзергә өйрәнү. Әсәр авторлары турында мәгълүмат туплау.

Формирование навыков чтения, речи, прослушивания

Формирование навыков художественного чтения (интонация, тон, темп, чтение вслух) представление картины, которую Автор хочет передать. Умение учиться изнутри. Обучаясь в форме цепочки, зная свое место, учиться по очереди. Выполнять анализ прочитанного произведения Развитие учебной техники.

Уку, сөйләү, тыңлау күнекмәләре формалаштыру

Сәнгатьле уку күнекмәләре формалаштыру (интонация, тон, темп саклап кычкырып уку) Автор бирергә теләгән картинаны күзаллау. Эчтән укый белергә күнектерү. Чылбыр рәвешендә укыганда үз урыныңны белеп , чират буенча уку. Укылган әсәргә анализ ясау. Уку техникасын үстерү.

Тематическое планирование
Тематик планлаштыру
1 класс
1 нче сыйныф

Тема раздела **Бүлекнең темасы**	***Количество часов*** **Сәгать саны**	***Основные виды деятельности учащихся*** **Укучыларның төп эшчәнлелек төрләре**
Подготовительный период **Әзерлек чоры**	3	*Создание сказки по иллюстрациям.Речь. Три девушки, сказки кролика. Текст. Предложение как часть текста. Слово как часть предложения. Слова, выражающие предмет, действие, признак предмета. Вспомогательное слово.* Рәсем буенча әкият төзү. Сөйләм..Өч кыз, Куян кызы әкиятләре. Текст. Текст кисәге буларак җөмлә. Җөмлә кисәге буларак сүз. Предмет, хәрәкәт, билгене белдергән сүзләр. Ярдәмлек сүз.
Букварный период **Әлифба чоры**	20	*Звуки [а], [ә]. Буквы А,а, Ә,ә.* [а], [ә] авазлары. А,а, Ә,ә хәрефләре *Звуки [ы], [э]. Буквы Ы,ы, Э, э.* [ы], [э] авазлары. Ы,ы, Э, э хәрефләре *Звуки [и],[у]. Буквы И,и, У, у.*[и],[у] авазлары. И,и, У, у хәрефләре *Звуки[ү], [о]. Буквы Ү,ү, О, о.*[ү], [о] авазлары. Ү,ү, О, о хәрефләре *Звук [ө]. Буквы Ө,ө. Буквы О-ы, ө-э.* [ө] авазы. Ө,ө хәрефләре. О-ы, ө-э хәрефләре *Звуки [л], [н].Буквы Л,л, Н, н.* [л], [н] авазлары. Л,л, Н, н хәрефләре *Звуки [м], [р]. Буквы М, м, Р, р.*[м], [р]авазлары. М, м, Р, р хәрефләре *Звуки [й], [ң]. Буквы Й,й, ң.*[й], [ң]авазлары. Й,й, ң хәрефләре Звуки Я, я. Я, я хәрефләре. Звуки Ю,ю,Е,е.Ю,ю,Е,е хәрефләре. *Звуки [т], [д]. Буквы Т, т, Д, д.*[т], [д] авазлары. Т, т, Д, д хәрефләре *Звуки [с], [з]. Буквы З,з, С,с.*[с], [з] авазлары. З,з, С,с хәрефләре *Звуки [к], [г]. Буквы Г, г, К,к.*[к], [г] авазлары. Г, г, К,к хәрефләре *Звуки [w], [в], [ф]. Буквы В, в, Ф, ф.*[w], [в], [ф] авазы. В, в, Ф, ф хәрефләре *Звуки [б], [п]. Буквы Б,б, П, п.*[б], [п] авазлары. Б,б, П, п хәрефләре

		Звуки [ж], [ш]. Буквы Ж, ж, Ш,ш.[ж], [ш] авазы. Ж, ж, Ш,ш хәрефләре *Звуки [җ], [ч]. Буквы Җ, җ, Ч, ч.*[ж], [ч] авазы. Җ, ж, Ч, ч хәрефләре *Звуки [х], [һ] . Буквы Х, х, Һ, һ.* [х], [h] авазлары. Х, х, Һ, һ хәрефләре *Звуки [йо], [щ]. Буквы Ё,ё, Щ, щ.*[йо], [щ] авазлары.Ё,ё, Щ, щ хәрефләре *Звуки [ц], [къ], [гъ]. Буквы Ь, ъ, Ц, ц.*[ц], [къ], [гъ] авазлары. Ь, ъ, Ц, ц хәрефләре өйрәну, танып-белү
Послебукварный период	10	*Слух и понимание речи, текстовый прием, ответы на вопросы по содержанию,составление вопросов по содержанию, последовательность событий.* *Услышать и понять звучащую речь; принять то, что читают вслух учителя и одноклассники, рассказывают товарищи, заданные ему вопросы.* *Формирование желания учиться вслух,по цепочке, распределению ролей; овладение особенностями художественного обучения.* *Умение самостоятельно читать небольшие тексты;находить необходимую информацию из текста и словарей, изучаемых в ходе отбора.* *Понимание и обсуждение текста на основе вопросов и заданий.* *Понимать содержание текста; находить внутри текста части, значимые слова. Умение понимать, что произведение относится к народному устному творчеству или является произведением автора; понимать жанровые особенности текстов (волшебная сказка, чудо-сказка, рассказ, колыбельная песня, гимн и др.).* *Легко ориентироваться в учебнике: быстро найти нужное по содержанию произведение. Организация занятия младшего школьного ребенка: пользование домашними, школьными библиотеками. Работа с детской книгой. Основные элементы катапа: обложка, книжная загадка, страницы. Создание навыков хранения книг.* *Подготовка учащихся к самостоятельному чтению литературных книг; формирование у детей желания читать литературные книги.* *Литература как один из видов искусства.Сравнение особенностей мировоззрения писателя, человека искусства, композитора. Найти общие и специфические различия между ними.Сравнение произведений различных видов искусства.* *Чтение литературных произведений (или отрывков) по ролям или по цепочке; умение правильно подбирать поэтическую интонацию и делать остановки в нужном месте.* *Произведения устного народного творчества; малые жанры фольклора (колыбельные песни, санамышки, ускорители, загадки, проклятия); все виды народных сказок, пословиц и поговорок;авторские произведения,басни; произведения классиков литературы 19-20 веков нашей страны (стихи, рассказы, волшебные сказки, повести, написанные в стихотворной форме).*

Әлифбадан соңгы чор		Сөйләмне ишетеп аңлау, текстны кабул итү, эчтәлек буенча сорауларга җавап бирү, эчтәлек буенча ишетеп сораулар төзү,вакыйгаларның эзлеклеген төзү. Яңгыраган сөйләмне ишетеп аңлау; укытучы һәм сыйныфташлары кычкырып укыганны, иптәшләре сөйләгәнне, үзенә бирелгән сорауларны кабул итү. Иҗекләп укудан сүзләп укуга күчү һәм уку тизлеген үстерә бару;кычкырып уку,чылбырлапуку, рольләргә бүлеп уку теләге формалаштыру; сәнгатьле уку үзенчәлекләрен үзләштерү. Зур булмаган текстларнымөстәкыйльукыйбелү;сайлап укубарышында өйрәнелә торган тексттанһәмсүзлекләрдәнкирәклемәгълүматнытаба белү. Сорау һәм биремнәргә нигезләнеп текстны аңлау һәм фикер алышу. Текст эчтәлеген аңлау; текст эчендә өлешләрне, әһәмиятле сүзләрне табу. Әсәрнең халык авыз иҗатына караганын яки автор әсәре икәнлеген аера белү; текстларның жанр үзенчәлекләрен аңлау (тылсымлы әкият, аптыраткыч-йөдәткеч әкият, хикәя, бишек җыры, гимнһ.б.). Дәреслектә җиңел генә ориентлашырга өйрәтү: эчтәлектән кирәкле әсәрне тиз генә эзләп таба белү. Кече яшьтәге мәктәп баласының дәрестәнтыш эшчәнлеген оештыру: өй,мәктәп китапханәләреннән файдалану. Балалар китабы белән эшләү. Китапның төп элементларын аеру: китап тышлыгы, китап төпсәсе, битләре. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру. Укучыларны әдәби китапларны мөстәкыйль укый алу өчен әзерләү; балаларда әдәбикитаплар укуга теләк булдыру. Әдәбиятнысәнгатьнеңбертөребулараккүзалдынакитерү.Язучының,сәнгатькешесенең, композиторныңдөньяныкүзаллаүүзенчәлекләренчагыштыру.Аларарасындауртаклыкһәмспецифик аермалыкларнытабу.Төрле сәнгатьтөренәкергәнәсәрләрнечагыштыру. Әдәбиәсәрләрне(якиөзекләрне)рольләргәбүлепякичылбырлапуку;поэзиятиешле интонациянедөрессайлап һәмтиешле урында тукталышларясапукый белү. Халык авызиҗатыәсәрләре;фольклорныңкечежанрлары(бишекҗырлары,санамышлар, тизәйткечләр,табышмаклар,каргыштеләкләр);халыкәкиятләренеңбарлыктөрләре, мәкальләрһәмәйтемнәр;авторәсәрләре,мәсәлләре;безнеңилнең19–20нчегасырәдәбияты классикларыныңәсәрләре(шигырьләр,хикәяләр,шигырьформасындаязылгантылсымлыәкиятләр,повестьлар).
Всего **Барлыгы**	***33 часа*** **33 сәг.**	

2 класс

2 нче сыйныф

Тема раздела **Бүлекнең темасы**	***Количество часов*** **Сәгать саны**	***Основные виды деятельности учащихся*** **Укучыларның төп эшчәнлелек төрләре**
Сказки о животных **Хайваннар турында әкиятләр**	6	*Домашние гуси-это удивительно интересные птицы. Знакомство с новыми произведениями. М. Мазунов”Смотрю“, Г. Хасанов” Дикие гуси“, Г. Баширов”Гусак , гусыня и их двенадцать гусят". Знакомство с новыми произведениями. "Почему заячья губа трещит?”(Эстонская народная сказка)."Почему петух кричит на заре?"(Монгольская народная сказка* Йорт казлары -гаҗәп кызык кошлар булуын аңлату. Яңа әсәрләр белән танышу. М.Мазунов” Карап торам”,Г.Хәсәнов “Кыр казы”, Г.Бәширов “Ана каз белән ата каз һәм аларның унике бәбкәсе”. Сәнгатьле уку осталыгын камилләштерү Яңа әсәрләр белән танышу. “Куянның ирене нигә ярык?”(Эстон халык әкияте), .“Әтәч таңда ник кычкыра?”(Монгол халык әкияте)
Жанр притчи **Мәсәл жанры**	4	*Акцентировать внимание о происхождении повествовательной части притчи на сказочной основе. Сходство моральной части басен с пословицами. Происхождение, развитие притчи. Выступает в своем определении и аргументирует свои оценки, доказывает. Знакомство с новыми произведениями. Эзоп” буря и солнце“, Г. Тукай ”Ветер и солнце“, Н.Исанбет” Сова и воробей“,”Воробей и сова". Развитие навыков связной речи для правильного и точного выражения мысли.Знакомство с новыми произведениями. Т. Яхин” Ворона и лиса " ,Ф. Яхин" Сыр бэлэсе”,, В. Радлов” Воронья хитрость ",Л. Толстой" Мудрая галка",К. Насыри" Прожорливая собака”. Обучение учащихся чтению текста с пониманием, содержанию прочитанной части. Знакомство с новыми произведениями. М. Гафури ” Две мухи“, А. Исхак ” Юноша со старым дубом“, Г. Тукай” Лиса и виноград“, А. Исхак” Лиса и виноград“, Г. Тукай”Лебедь ,Щука и Рак“, И. Крылов” Лебедь,Щука и Рак“, Ш. Галиев ”Польза сочинения“, Ш. Галиев ”Слова и сами“, Р. Валиева " Сильный ученик”* Мәсәлдәге хикәяләү өлешенең әкиятләрдән килеп чыгуына басым ясау. Мәсәлләрнең мораль өлешенең мәкальләр белән охшашлыгы. Мәсәл җанрының килеп чыгышы, үсеше. Чыгыш ясый, үзенең билгеләмә һәм бәяләрен дәлилли, исбатлый. Яңа әсәрләр белән танышу. Эзоп “Давыл һәм кояш”, Г.Тукай “Җил илә кояш”, Н.Исәнбәт “Ябалак белән Чыпчык”, “Чыпчык белән ябалак”. Фикерне дөрес һәм төгәл итеп белдерү өчен бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен үстерү.Яңа әсәрләр белән танышу. Т. Яхин”Карга белән төлке” Ф.Яхин “Сыр бәласе”, В.Радлов “Карга

		хәйләсе”, Л.Толстой “Зирәк чәүкә”, К.Насыйри “Комсыз эт” Укучыларда текстны аңлап укырга, укылган өлешнең эчтәлеген сөйләргә өйрәтү. Яңа әсәрләр белән танышу. М.Гафури “Ике чебен”, Ә.Исхак “ Карт имән белән яшь егет”, Г.Тукай “ Төлке һәм йөзем җимеше”, Ә.Исхак “Төлке һәм виноград”, Г.Тукай “Аккош ,чуртан һәм кыскыч”,И.Крылов “Аккош,чуртан һәм кысла”, Ш.Галиев “Иншаның файдасы”,Ш.Галиев “Сүзләре һәм үзләре”,Р.Вәлиева “Көчле укучы”
Жанр пословицы **Мәкаль жанры**	2	*Пословицы-это мудрые народные изречения, пословицы- плоды опыта и мудрости, сокровища, которые должны храниться в памяти, коллективное мнение народа, правила жизни, доказательства слова, советы в жизни.* Мәкальләр – ул борынгылар сүзе, аталар сүзе, картлар сүзе, тәҗрибә һәм хикмәт җимеше, хәтердә сакланырга тиешле хәзинә, халыкның күмәк фикере, тормыш кагыйдәсе, сүзгә дәлил, тормышта киңәш.
Формирование представления о жанре рассказа **Хикәя жанры турында күзаллау формалаштыру**	6	*Герои рассказа выражаются через их портретные и характерные особенности. Отношение автора к своему герою. Сравнительная характеристика героев. Среда обитания героя, пейзаж. Создание навыков художественного чтения. Знакомство с новыми произведениями. Г. Остер "Открой секрет“, Н.Сладков”Кузалдавычлар“, Р. Ахмет”Изморозь". Обучение тому, как доказывать свое отношение к фактам, взятым из произведения.Развитие навыков мышления учащихся. Знакомство с новыми произведениями. Н. Сладков “кто лучше?“, Р. Курбан "Праздник проводов в школу“, А. Пушкин”Зима“, Г. Рахим «Наша гора". Н.Гиматдинова “Сарбай”.* Хикәя геройлары аларның портреты һәм характер үзенчәлекләренең башкарган гамәлләре аша чагылышы. Авторның үз героена мөнәсәбәте. Геройларга чагыштырмача характеристика. Герой яшәгән тирәлек, пейзаж. Сәнгатьле уку күнекмәләрен булдыру. Яңа әсәрләр белән танышу. Г.Остер “Серне ачты”, Н.Сладков “Күзалдавычлар”,Р.Әхмәт “Сыкы”. Әсәрдән алынган фактлар белән үз карашларын исбатлый белергә өйрәтү.Укучыларның фикерләү күнекмәләрен үстерү. Яңа әсәрләр белән танышу. Н.Сладков “Кем остарак?”,Р.Корбан “Мәктәпкә озату бәйрәме”, Г.Пушкин “Кыш”,Г.Рәхим “Безнең тауда”. Н.Гыйматдинова “Сарбай”.
Формировать представление о самобытности жанра сказки и	4	*Объяснение композиционной самобытности жанров сказки и рассказа (через наблюдения). Читателю-слушателю-показать тайну природных сил, таинственное течение жизни сказочных героев, отразить события из жизни в характерах героев рассказа. Выступает в своем определении и аргументирует свои оценки, доказывает. Знакомство с новыми*

рассказа **Әкият һәм хикәя жанрының үзгәлеге турында күзалллау формалаштыру**		*произведениями. Сказка Ф. Яруллина "Волшебный ключик", Р. Харис "Если бы один остался", Р. Валеева " Зимняя красота».* Әкият һәм хикәя жанрларының композиция үзенчәлеген (күзәтүләр аша) аңлату. Укучы-тыңлауга табигый көчләрнең серен, әкият геройларының серле тормыш агышын күрсәтү, хикәя геройлары-ның характерларында тормыштан алынган вакыйгаларны чагылдырып сөйләү. Чыгыш ясый, үзенең билгеләмә һәм бәяләрен дәлилли, исбатлый. Яңа әсәрләр белән танышу. Ф.Яруллинның “Тылсымлы ачкыч” әкияте Р.Харис “Берсе калсын иде “, Р.Вәлиева “Кышкы ямь”
Поэзия **Шигърият**	10	*Единство человека и природы. Представление мира глазами поэта. Красота окружающего мира-залог вдохновения для поэта. Сравнение, эпитет. Сходство в произведениях автора и народном устном творчестве. Воспитание любви к природе .Знакомство с новыми произведениями. Б. Рахимова ”Игривые тучи, смелый ветер,светлое солнце”, Р. Курбан “Почему осень плачет?”. Л. Лерон” Выходной дождя". Знакомство с новыми произведениями. Р. Мингалим ”Березы августа“, З. Туфайлова ” Листопад“, Ф. Хусни”Когда опадают листья". Обучение тому, как доказывать свое отношение к фактам, взятым из произведения. Знакомство с новыми произведениями. Н.Ахмадиев “На родник за водой”.* Кеше һәм табигать бергәлеге. Дөньяны шагыйрь күзлегеннән чыгып күзаллау. Әйләнә-тирә дөнья матурлыгын шагыйрь өчен илһам чишмәсе булуын инандыру. Шагыйрьдә чагыштыру, сынландыру, эпитет. Автор әсәрләрендә һәм халык авыз иҗатында охшашлык. Табигатькә мәхәббәт тәрбияләү .Яңа әсәрләр белән танышу. Б.Рәхимова ”Шук болытлар,батыр җил,якты кояш”,Р.Корбан “Күз нигә моңая?”. Л.Лерон “Яңгырның ял көне”. Яңа әсәрләр белән танышу. Р.Мингалим “Август каеннары”,З. Туфайлова “Яфрак ява”, Ф.Хөсни “Яфраклар коелганда”. Әсәрдән алынган фактлар белән үз карашларын исбатлый белергә өйрәтү. Яңа әсәрләр белән танышу. Н.Әхмәдиев “Чишмәгә суга барам”.
Лента времени **Вакыт тасмасы**	2	*Показ сказок из фольклорных произведений на ленте времени (очень древние,древние,сказочные события). Обучение учащихся чтению текста с пониманием, содержания прочитанной части. Знакомство с новыми произведениями. А. Гилязов "Холодно”, А. Алланазаров ”Ищу друга".* Фольклор әсәрләреннән әкиятләрне вакыт тасмасында күрсәтү (бик борынгы,борынгы,әкияти вакыйгалар). Укучыларда текстны аңлап укырга, укылган өлешнең эчтәлеген сөйләргә өйрәтү. Яңа әсәрләр белән танышу. А.Гыйләҗев”Суык”, А.Алланазаров”Дустымны эзлим”.
Формирование библиографической культуры	(Реализуется в рамках других разделов)	*Ознакомление с содержанием , поиск нужного произведения, организация внеклассного чтения школьника младших класов : использование домашних, школьных библиотек.Работа с энциклопедией, справочной литературой, с периодическими изданиями. Работа с детской*

Библиографик культура формалаштыру	(Башка бүлекләр кысаларында тормышка ашырыла)	*книгой. Различать три основных элемента книги: обложка, книжная сущность, страницы. Создание навыков хранения книг. Изучение составления различных сборников.* Эчтәлек бите белән танышу, аңа карап, кирәкле әсәрне китаптан таба белү, кече яштәге мәктәп баласының дәреслектән тыш эчтәлген оештыру: өй, мәктәп китапханәләреннән файдалану. Фән буенча сүзлек, белешмә әдәбият, вакытлы матбугат белән эшләү. Балалар китабы белән эшләү. Китапның төп өч элементын аеру: китап тышлыгы, китап төпсәсе, битләре. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру. Төрле җыентыклар төзергә өйрәнү.
Формирование навыков чтения, речи, прослушивания **Уку, сөйләү, тыңлау, күнекмәләре формалаштыру**	На каждом уроке (Һәр дәрестә)	*Формирование навыков художественного чтения (чтение вслух, сохраняя интонацию, тон, темп). Научить представлять картину, описываемую автором . Умение читать про себя.. При обучении чтения в форме цепочки, учиться читать по очереди. Выполнять анализ прочитанного произведения. Развитие техники чтения.* Сәнгатьле уку күнекмәләре формалаштыру *(интонация, тон, темп саклап кычкырып уку)*. Автор бирергә теләгән картинаны күзаллау. Эчтән укый белергә күнектерү. Чылбыр рәвешендә укыганда, үз урыныңны белеп, чират буенча уку. Укылган әсәргә анализ ясау. Уку техникасын үстерү.
Всего **Барлыгы**	**34часа** **34 сәг.**	

3 класс
3 нче сыйныф

Тема раздела **Бүлекнең темасы**	***Количество часов*** **Сәгать саны**	***Основные виды деятельности учащихся*** **Укучыларның төп эшчәнлелек төрләре**
Сказки о животных **Хайваннар турында әкиятләр**	6	*Знакомство с новыми произведениями. М. Мазунов ”Смотрю“, Г. Хасанов “ Дикий гусь“, Г. Баширов ”Гусак и гусыня и их двенадцать гусят". Знакомство с новыми произведениями. "Почему у зайца на губе трещина?” (Эстонская народная сказка),"Почему петух кричит на заре?"(Монгольская народная сказка)* Йорт казлары -гаҗәп кызык кошлар булуын аңлату. Яңа әсәрләр белән танышу. М.Мазунов” Карап торам”,Г.Хәсәнов “Кыр казы”, Г.Бәширов “Ана каз белән ата каз һәм аларның унике бәбкәсе”. Сәнгатьле уку осталыгын камилләштерү.Яңа әсәрләр белән танышу. “Куянның ирене нигә ярык?”(Эстон халык әкияте), “Әтәч таңда ник кычкыра?”(Монгол халык әкияте)

Жанр басни **Мәсәл жанры**	4	*Акцентировать внимание на сказочном происхождении повествовательной части басни. Сходство моральной части басен с пословицами. Происхождение, развитие басенного жанра. Выступает в своем определении и аргументирует свои оценки, доказывает. Знакомство с новыми произведениями. Эзоп “ Буря и Солнце“, Г. Тукай “Ветер и Солнце“, Н.Исанбет “Сова и Воробей“,”Воробей и Сова". Развитие навыков связной речи для правильного и точного выражения мысли. Знакомство с новыми произведениями. Т. Яхин “Ворона и Лиса”,Ф. Яхин “Сыроед”, В. Радлов “Воронья хитрость”,Л. Толстой “Мудрая Галка”, К. Насыри “Жадная Собака”.* *Обучение учащихся чтению текста с пониманием, содержанию прочитанной части. Знакомство с новыми произведениями. М. Гафури “Две мухи“, А. Исхак “Юноша и старый дуб”, Г.Тукай” Лиса и Виноград“, А. Исхак” Лиса и Виноград“, Г.Тукай “Лебедь, Щука и Рак“, И. Крылов ”Лебедь, Щука и Рак“, Ш. Галиев ”Польза сочинения“, Ш. Галиев”Слова и они“, Р. Валиева " Сильный ученик”* Мәсәлдәге хикәяләү өлешенең әкиятләрдән килеп чыгуына басым ясау. Мәсәлләрнең мораль өлешенең мәкальләр белән охшашлыгы. Мәсәл җанрының килеп чыгышы, үсеше. Чыгыш ясый, үзенең билгеләмә һәм бәяләрен дәлилли, исбатлый. Яңа әсәрләр белән танышу. Эзоп “Давыл һәм кояш”, Г.Тукай “Җил илә кояш”, Н.Исәнбәт “Ябалак белән Чыпчык”, “Чыпчык белән Ябалак”. Фикерне дөрес һәм төгәл итеп белдерү өчен бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен үстерү.Яңа әсәрләр белән танышу. Т. Яхин”Карга белән төлке”,Ф.Яхин “Сыр бәласе”, В.Радлов “Карга хәйләсе”, Л.Толстой “Зирәк чәүкә”, К.Насыйри “Комсыз эт”. Укучыларда текстны аңлап укырга, укылган өлешнең эчтәлеген сөйләргә өйрәтү. Яңа әсәрләр белән танышу. М.Гафури “Ике чебен”, Ә.Исхак “ Карт имән белән яшь егет”, Г.Тукай “ Төлке һәм Йөзем җимеше”, Ә.Исхак “Төлке һәм Виноград”, Г.Тукай “Аккош, Чуртан һәм Кыскыч”, И.Крылов “Аккош, Чуртан һәм Кысла”, Ш.Галиев “Иншаның файдасы”, Ш.Галиев “Сүзләре һәм үзләре”, Р.Вәлиева “Көчле укучы”
Жанр пословицы **Мәкаль жанры**	2	*Пословицы-это древнее слово, плоды опыта и мудрости, сокровища, которые должны храниться в памяти, коллективное мнение народа, правила жизни, доказательства слова, советы в жизни.* Мәкальләр – ул борынгылар сүзе, аталар сүзе, картлар сүзе, тәҗрибә һәм хикмәт җимеше, хәтердә сакланырга тиешле хәзинә, халыкның күмәк фикере, тормыш кагыйдәсе, сүзгә дәлил, тормышта киңәш.
Формирование представления о	6	*Формирование представления о жанре повествования героев рассказа через их портреты и действия особенностей характера. Отношение автора к своему герою. Сравнительная*

жанре повествования **Хикәя жанры турында күзаллау формалаштыру**		*характеристика героев. Среда обитания героя, пейзаж. Создание навыков художественного чтения.* *Знакомство с новыми произведениями. Г. Остер “Открой секрет”, Н.Сладков “Обман зрения”,Р. Ахмет “Изморозь””* *Обучение тому, как доказывать свое отношение к фактам, взятым из произведения. Развитие навыков мышления учащихся. Знакомство с новыми произведениями. Н. Сладков “Кто умнее?“, Р. Курбан "Праздник провода в школу“, Г.Паушкин “Зима“, Г.Рахим “На нашей горке", Н.Гиматдинова “Сарбай”.* *Представление о самобытности жанра сказки и рассказа.* Хикәя геройлары аларның портреты һәм характер үзенчәлекләренең башкарган гамәлләре аша чагылышы. Авторның үз героена мөнәсәбәте. Геройларга чагыштырмача характеристика. Герой яшәгән тирәлек, пейзаж. Сәнгатьле уку күнекмәләрен булдыру. Яңа әсәрләр белән танышу. Г.Остер “Серне ачты”, Н.Сладков “Күзалдавычлар”, Р.Әхмәт “Сыкы”. Әсәрдән алынган фактлар белән үз карашларын исбатлый белергә өйрәтү.Укучыларның фикерләү күнекмәләрен үстерү. Яңа әсәрләр белән танышу. Н.Сладков “Кем остарак?”,Р.Корбан “Мәктәпкә озату бәйрәме”, Г.Пушкин “Кыш”,Г.Рәхим “Безнең тауда”. Н.Гыйматдинова “Сарбай”.
Представление о самобытности жанра сказки и рассказа **Әкият һәм хикәя жанрының үзгәлеге турында күзаллау формалаштыру**	4	*Объяснение о композиционной самобытности жанров сказки и рассказа (через наблюдения). Читателю-слушателю-показать тайну природных сил, таинственное течение жизни сказочных героев, отразить события из жизни в характерах героев рассказа. Выступает в своем определении и аргументирует свои оценки, доказывает. Знакомство с новыми произведениями. Сказка Ф. Яруллина "Волшебный ключик", Р. Харис "Хоть бы один остался", Р. Валеева "Зимняя красота”.* Әкият һәм хикәя жанрларының композиция үзенчәлеген (күзәтүләр аша) аңлату. Укучы-тыңлаучыга табигый көчләрнең серен, әкият геройларының серле тормыш агышын күрсәтү, хикәя геройларының характерларында тормыштан алынган вакыйгаларны чагылдырып сөйләү. Чыгыш ясый, үзенең билгеләмә һәм бәяләрен дәлилли, исбатлый. Яңа әсәрләр белән танышу. Ф.Яруллинның “Тылсымлы ачкыч” әкияте, Р.Харис “Берсе калсын иде”, Р.Вәлиева “Кышкы ямь”.
Поэзия	10	*Человек и природное сообщество. Представление мира глазами поэта. Красота окружающего мира-залог вдохновения для поэта. Сравнение,метафора, эпитет. Сходство в произведениях автора и народном устном творчестве. Воспитание любви к природе Знакомство с новыми произведениями. Б. Рахимова ”Шустрые тучи, храбрый ветер, светлое солнце”, Р. Курбан “Почему осень плачет?”. Л. Лерон “Выходной дождя".* *Знакомство с новыми произведениями. Р. Мингалим “Березы августа“, З. Туфайлова*

Шигърият		*“Листопад“, Ф. Хусни “Когда опадают листья". Обучение тому, как доказывать свое отношение к фактам, взятым из произведения. Знакомство с новыми произведениями. Н.Ахмадиев “ Иду в родник за водой”.* *Время ленты.* Кеше һәм табигать бергәлеге. Дөньяны шагыйрь күзлегеннән чыгып күзаллау. Әйләнә-тирә дөнья матурлыгын шагыйрь өчен илһам чишмәсе булуын инандыру. Шагыйрьдә чагыштыру, сынландыру, эпитет. Автор әсәрләрендә һәм халык авыз иҗатында охшашлык. Табигатькә мәхәббәт тәрбияләү .Яңа әсәрләр белән танышу. Б.Рәхимова ”Шук болытлар,батыр җил,якты кояш”,Р.Корбан “Күз нигә моңая?”. Л.Лерон “Яңгырның ял көне”. Яңа әсәрләр белән танышу. Р.Мингалим “Август каеннары”,З. Туфайлова “Яфрак ява”, Ф.Хөсни “Яфраклар коелганда”. Әсәрдән алынган фактлар белән үз карашларын исбатлый белергә өйрәтү. Яңа әсәрләр белән танышу. Н.Әхмәдиев “Чишмәгә суга барам”.
Время ленты **Вакыт тасмасы**	2	*Показать сказки из фольклорных произведений на ленте времени (очень древние, древние, сказочные). Обучение учащихся чтению текста с пониманием, пересказу содержания прочитанной части. Знакомство с новыми произведениями.* *А. Гилязов "Мороз”, А. Алланазаров”Ищу друга".* Фольклор әсәрләреннән әкиятләрне вакыт тасмасында күрсәтү (бик борынгы,борынгы,әкияти вакыйгалар). Укучыларда текстны аңлап укырга, укылган өлешнең эчтәлеген сөйләргә өйрәтү. Р Яңа әсәрләр белән танышу. А.Гыйләҗев”Суык”, А.Алланазаров”Дустымны эзлим”.
Формирование библиографической культуры **Библиографик культура формалаштыру**	*(Осуществляется в рамках других разделов)* (Башка бүлекләр кысаларында тормышка ашырыла)	*Формирование библиографической культуры (осуществляется в рамках других разделов) знакомство с содержательной страницей, поиск нужного произведения по ней, организация внеклассного чтения младшего школьного ребенка: пользование домашними, школьными библиотеками. Словарь по науке, справочная литература, работа с периодическими изданиями. Работа с детской книгой. Различают три основных элемента книги: обложка, корешок, страницы. Создание навыков хранения книг. Изучение составления различных сборников* Эчтәлек бите белән танышу, аңа карап, кирәкле әсәрне китаптан таба белү, кече яштәге мәктәп баласының дәреслектән тыш эчтәлген оештыру: өй, мәктәп китапханәләреннән файдалану. Фән буенча сүзлек, белешмә әдәбият, вакытлы матбугат белән эшләү. Балалар китабы белән эшләү. Китапның төп өч элементын аеру: китап тышлыгы, китап төпсәсе, битләре. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру. Төрле җыентыклар төзергә өйрәнү.
Формирование навыков чтения, речи,	(На каждом уроке) (Һәр дәрестә)	*Формирование навыков художественного чтения (интонация, тон, темп, чтение вслух). Представить картину автора, которую хотел дать. Формирование чтения про себя. Научить читать по цыпочке, зная свое место. Выполнять анализ прочитанного произведения. Развитие*

прослушивания. **Уку, сөйләү, тыңлау күнекмәләре формалаштыру**		*техники чтения.* Сәнгатьле уку күнекмәләре формалаштыру *(интонация, тон, темп саклап кычкырып уку)*. Автор бирергә теләгән картинаны күзаллау. Эчтән укый белергә күнектерү. Чылбыр рәвешендә укыганда, үз урыныңны белеп, чират буенча уку. Укылган әсәргә анализ ясау. Уку техникасын үстерү.
Всего **Барлыгы**	***34 часа*** **34 сәг.**	

4 класс

4 нче сыйныф

Тема раздела **Бүлекнең темасы**	***Количество часов*** **Сәгать саны**	***Основные виды деятельности учащихся*** **Укучыларның төп эшчәнлелек төрләре**
Создание общего представления о мифах **Мифлар турында гомуми кузаллау булдыру**	7	*Показать связь литературного чтения с историей, познакомиться с жизнью людей, живущих на земле в древности. Знакомство с происхождением земного шара через легенды и мифы.* *Найти отражение Истины в легендах и мифах о великом наследии человечества* *Художественное чтение лекций с паузами, придавая значение логическому давлению* *Умение различать жанры легенды и сказки.С помощью примеров можно выделить произведения, относящиеся к обоим жанрам.* *Умение различать жанры легенды и сказки.С помощью примеров можно выделить произведения, относящиеся к обоим жанрам.* *Продолжение изучения березы , найденной татарским народом издревле и широко использованной в жизни;* *Знакомство с произведениями, способными вызвать восхищение, желание беречь красоту;* Әдәби уку фәненең тарих белән бәйлелеген күрсәтү, борынгы заманда җир йөзендә яшәгән кешеләр тормышы турында танышу. Җир шарының барлыкка килүен легенда һәм мифлар аша танышу. Кешелекнең олы мирасы булган легенда һәм мифларда дөреслекнең чагылышын табу Әсәрләрне сәнгатьле итеп, паузалар белән, логик басымга әһәмият биреп уку Легенда һәм әкият жанрларын аера белү.Мисаллар ярдәмендә һәр ике жанрга караган әсәрләрне аеру. Легенда һәм әкият жанрларын аера белү.Мисаллар ярдәмендә һәр ике жанрга караган әсәрләрне аеру.

		Татар халкы борын-борыннан табынган , тормышта еш файдаланган каен агачы турында өйрәнүне дәвам итү; Матурлыкны аңлый, аңа соклана, саклый белү телә-ге уятырлык әсәрләр белән танышу;
Волшебные сказки **Тылсымлы экиятләр**	2	*Разделить сказку на части, найти волшебные предметы.* *Создание волшебных сказок (цепочка событий, повторения, определенный ритм, запоминание сказки)* *Углубление знаний о родословной, родословной.* Әкиятне өлешләргә бүлү, тылсымлы предметларны табу. Тылсымлы әкиятләрнен төзелеше (вакыйгаларнын чылбыр рәвешендә баруы, кабатланулар, билгеле бер ритм, әкиятне истә калдыру) Нәсел агачы, нәсел шәҗәрәсе турындагы белемнәрне тирәнәйтү.
Легенды **Риваять һәм легендалар**	4	*Умение видеть особенности творчества древних поэтов. Знакомство с образцами старинной родословной. Знакомство с древними болгарскими ханами с помощью картины Ф. Гирфанова "родословная болгарских ханов":* *Глубокое понимание, использование в речи произведений устного народного творчества.* Борынгы шагыйрьләр иҗатындагы үзенчәлекләрне күрә белергә өйрәнү. Бик борынгы нәсел шәҗәрәсе үрнәкләре белән танышу. Ф. Гыйрфановның “Болгар ханнары шәҗәрәсе” исемле картинасы ярдәмендә борынгы Болгар ханнары белән таныштыру: Халык авыз иҗаты әсәрләренә салынган тирән мәгънәгә төшендерү, сөйләмдә куллану.
Авторские сказки **Автор әкиятләре**	2	*Сходство авторских сказок с народными сказками (душа и сюжет);* *Магические победы в народных сказках, умелая работа в авторских сказках-сила успеха, любви и любви.* Автор әкиятләренең халык әкиятләре белән охшашлыгы (җанр һәм сюжет); Халык әкиятләрендәге тылсым юлы белән җиңүләр, автор әкиятләрендә акыл белән эш итеп уңышка ирешү, ярату һәм яратыла белүнең көче.

Фольклорный жанр в жизни, в настоящее время **Фольклор жанрының тормышта, хәзерге вакытта яшәеше**	4	*Изучение народных традиций и праздников.* *Обучение знанию особенностей творчества в процессе ознакомления с новыми произведениями* *Понимание специфики жизни детей, проживающих в древние времена, причин их трудной жизни.* *Знакомство с символическими понятиями и гимнами.* *Осознание того, что качество ненужности в человеке является негативным явлением, мешает вести себя дисциплинированно, гуманно;* *Обучение распознанию съедобных грибов из семейства грибов, растущих в природе, сравнение произведений, групповое обсуждение;* *Ознакомление с национальными блюдами татарского народа с творчеством писателя и художников, разъяснение традиций и обычаев* Халык традицияләрен һәм бәйрәмнәрен өйрәнү. Яңа әсәрләр белән таныштыру барышында иҗат үзенчәлекләрен бигели белергә өйрәтү Борынгы заманнарда яшәгән балалар тормышының үзенчәлекле якларын, авыр тормышта яшәү сәбәпләрен аңлау. Символик төшенчәләр һәм гимннар белән танышу. Кешедәге кирелек сыйфатының тискәре күренеш булуын, үз-үзеңне тәртипле, инсафлы тотарга комачаулык итүен төшендерү; Табигать үсә торган күптөрле гөмбәләр семялыгыннан ашарга яраклы гөмбәләрне танырга өйрәтү, әсәрләрне чагыштыра, төркемнәрдә фикерләшү; Татар халкының милли ризыклары белән язучы һәм рәссамнар иҗаты ярдәмендә таныштыру, гореф-гадәтләрен аңлату
Формирование представления о самобытности жанра сказки и рассказа **Әкият һәм хикәя жанрының үзгәлеге турында кузаллау формалаштыру**	9	*Понимание композиционной самобытности жанров сказки и рассказа (через наблюдения).* *Разъяснение специфики жизни детей, проживающих в древние времена, причин жизни в трудной жизненной ситуации* *Разъяснение специфики жизни детей, проживающих в древние времена, причин жизни в трудной жизненной ситуации;* *Убедить каждого человека в том, что у него есть прошлое, настоящее и будущее. Объяснение о том, что за это время были моменты, которые можно было бы вспомнить с горечью.* Әкият һәм хикәя жанрларының композиция үзенчәлеген (күзәтүләр аша) аңлау. Борынгы заманнарда яшәгән балалар тормышының үзенчәлекле якларын, авыр тормышта яшәү сәбәпләрен аңлату Борынгы заманнарда яшәгән балалар тормышының үзенчәлекле якларын, авыр тормышта яшәү

		сәбәпләрен аңлату; Һәрбер кешенең үткәне, бүгенгесе һәм киләчәге булуга инандыру. Шул вакыт эчендә сагынып искә алырлык мизгелләр булуы турында аңлату
Поэзия **Шигърият**	6	*Повышение знаний о реке Волга, являющейся гордостью и богатством Татарстана; знакомство с жизнью лебедей через ее наблюдения;* *В стихах сравнение, охлаждение, эпитет.* *Знакомство с прекрасной певицей природы-сандугачом. Чтение произведений авторов* *Познакомить читателей с биографией поэта Разиля Валеева, научить задавать вопросы по его творчеству, жизненному пути;* *Знакомство с произведениями писателя Кояна Тимбикова* *Знакомство с национальной кухней татарского народа с творчеством писателя и художников, понимание его традиций.* Татарстанның горурлыгы, байлыгы булган Идел елгасы турында белемнәрне арттыру; Аның күзәтүләре аша аккошлар тормышы белән танышу; Шигырьдә чагыштыру, сынландыру, эпитет. Табигатьнең гүзәл җырчысы – сандугач белән танышу. Авторларның аларга багышлап язган әсәрләрен уку Укчыларны бүгенге көн шагыйре Разил Вәлиев биографиясе белән таныштыру , аның иҗаты, тормыш юлына карата сораулар бирә белергә өйрәтү; Язучы Кояш Тимбикова әсәрләре белән танышу Әби-бабайларга, халкыбызының гореф-гадәтләре белән танышу Татар халкының милли ризыклары белән язучы һәм рәссамнар иҗаты ярдәмендә таныштыру, гореф-гадәтләрен аңлау.
Об авторах произведения **Әсәр авторлары турында**	На каждом уроке Һәр дәрестә	*Авторские отношения; знакомство с современными авторами, вопросы детей к автору, ответы.* Автор мөнәсәбәте; хәзерге заман авторлары белән танышу, балаларның авторга сораулары, җаваплар.
Формирование библиографической культуры	(Реализуется в рамках других разделов) (Башка бүлекләр кысаларында тормышка	*Ознакомление с содержательной страницей, поиск нужного произведения, организация внеклассного содержания младшего школьного ребенка: использование домашних, школьных библиотек. Словарь по науке, справочная литература, работа с периодическими изданиями. Работа с детской книгой. Различают три основных элемента книги: обложка, книжная сущность, страницы. Создание навыков хранения книг. Изучение составления различных сборников.*

Библиографик культура формалаштыру	ашырыла)	Эчтәлек бите белән танышу, аңа карап, кирәкле әсәрне китаптан таба белү, кече яштәге мәктәп баласының дәреслектән тыш эчтәлгеп оештыру: өй, мәктәп китапханәләреннән файдалану. Фән буенча сүзлек, белешмә әдәбият, вакытлы матбугат белән эшләү. Балалар китабы белән эшләү. Китапның төп өч элементын аеру: китап тышлыгы, китап төпсәсе, битләре. Китапны саклап тоту күнекмәләре булдыру. Төрле җыентыклар төзергә өйрәнү.
Формирование навыков чтения, речи, прослушивания **Уку, сөйләү, тыңлау, күнекмәләре формалаштыру**	На каждом уроке Һәр дәрестә	*Формирование навыков художественного чтения (интонация, тон, темп, чтение вслух). Автор хочет дать представление о картине. Умение учиться изнутри. При обучении в форме цепочки, зная свое место, учиться по очереди. Выполнять анализ прочитанного произведения Развитие учебной техники.* Сәнгатьле уку күнекмәләре формалаштыру *(интонация, тон, темп саклап кычкырып уку)*. Автор бирергә теләгән картинаны күзаллау. Эчтән укый белергә күнектерү. Чылбыр рәвешендә укыганда, үз урыныңны белеп, чират буенча уку. Укылган әсәргә анализ ясау. Уку техникасын үстерү.
Всего **Барлыгы**	***34 часа*** **34 сәг.**	